

**PUNKT
INFORMACYJNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Jeśli nie dotacje to co?
– pożyczki i doradztwo kluczem do rozwoju firmy

WYDAWCA:

Centrum Projektów Europejskich

ul. Domaniewska 39A

02-672 Warszawa

www.cpe.gov.pl

REDAKCJA:

Agnieszka Pogorzelska – autor tekstu

Przemysław Lewandowski – nadzór i korekta

Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

REALIZACJA:

OMIKRON sp. z o.o.

www.omikron.net.pl

Egzemplarz bezpłatny

Nakład: 2000 egzemplarzy

Wydanie II, zmienione

ISBN 978-83-932924-8-6

Publikacja powstała dzięki współfinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu Państwa w ramach Programu Pomoc Techniczna i projektu „System Informacji o Funduszach Europejskich na lata 2007–2013”.

Warszawa, maj 2013 r.

WSTĘP.....	5
ROZDZIAŁ 1.	7
1.1 SYSTEM FUNDUSZY EUROPEJSKICH W POLSCE.....	7
1.2 SYSTEM INSTYTUCJONALNY – WDRAŻANIE FUNDUSZY W POLSCE.....	11
1.3 DOTACJE A POŻYCZKI I INNE FORMY WSPARCIA.....	13
1.4 PERSPEKTYWA FINANSOWA NA LATA 2014–2020.....	16
1.5 PODSUMOWANIE.....	18
ROZDZIAŁ 2.	21
2.1 PROGRAM INNOWACYJNA GOSPODARKA – DZIAŁANIE 3.1 „INICJOWANIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ”.....	21
2.2 PROGRAM INNOWACYJNA GOSPODARKA – DZIAŁANIE 3.2 WSPIERANIE FUNDUSZY KAPITAŁU PODWYŻSZONEGO RYZYKA.....	23
2.3 PROGRAM INNOWACYJNA GOSPODARKA – DZIAŁANIE 3.3 TWORZENIE SYSTEMU UŁATWIAJĄCEGO INWESTOWANIE W MSP, PODDZIAŁANIE 3.3.1 WSPARCIE DLA IOB.....	25
2.4 PROGRAM INNOWACYJNA GOSPODARKA – WSPARCIE DLA INNOWACYJNYCH FIRM.....	27
2.5 ZAKŁADANIE WŁASNEJ FIRMY – PROGRAM KAPITAŁ LUDZKI, DZIAŁANIE 6.2 WSPARCIE ORAZ PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SAMOZATRUDNIENIA.....	27
2.6 REGIONALNE FUNDUSZE POŻYCZKOWE.....	30
2.7 INICJATYWA WSPÓLNOTOWA JEREMIE.....	33
ROZDZIAŁ 3.	37
3.1 PROGRAM CIP.....	37
3.2 PROGRAM RAMOWY W ZAKRESIE BADAŃ I ROZWOJU.....	40
3.3 MECHANIZM NORWESKI I EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO.....	42
ROZDZIAŁ 4.	45
4.1 WSPARCIE NA INNOWACJE W PARP.....	45
4.2 POŻYCZKI NA FINANSOWANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII.....	47
4.3 PROGRAMY RZĄDOWE BGK DLA PRZEDSIĘBIORCÓW.....	50
4.4 INNOTECH I INNE PROGRAMY NARODOWEGO CENTRUM BADAŃ I ROZWOJU.....	53

ROZDZIAŁ 5.	59
5.1 SIEĆ KRAJOWEGO SYSTEMU USŁUG DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW	59
5.2 SIEĆ PUNKTÓW ENTERPRISE EUROPE NETWORK.....	63
5.3 SIEĆ REGIONALNYCH OŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO...	65
5.4 SIEĆ PUNKTÓW INFORMACYJNYCH FUNDUSZY EUROPEJSKICH.....	66
SŁOWNICZEK POJĘĆ.....	71
WYKAZ SKRÓTÓW	75
WYKAZ ŹRÓDEŁ.....	77

WSTĘP

Obecna pozycja Polski na arenie międzynarodowej daje szanse polskim przedsiębiorcom na rozwój nie tylko z wykorzystaniem źródeł własnych i komercyjnych, bądź wsparcia ze strony państwa, lecz również przy wykorzystaniu dotacji ze źródeł zewnętrznych, m.in. ze środków pozostających w dyspozycji Unii Europejskiej. Firmy mają możliwość korzystania z dotacji na zakup maszyn, programów, podnoszenie kwalifikacji kadr, ułatwienie dostępu do nowych technologii, czy też ekspansję na rynki zagraniczne. Pojawiają się również formy wsparcia w postaci pożyczek na innowacje, na wdrożenie inwestycji, oraz wiele innych działań wspomagających rozwój przedsiębiorstwa.

Niniejsza publikacja ma na celu wskazanie polskim przedsiębiorcom dostępnych źródeł finansowania i innego rodzaju wsparcia – głównie z Funduszy Europejskich. Szczególną uwagę autorzy zwrócili na ich niedotacyjne formy – pożyczki i usługi doradcze. Założeniu temu przyświecała świadomość, że w momencie powstawania niniejszego przewodnika (I kwartał 2013 r.) większość bezzwrotnych środków dla przedsiębiorców przewidzianych na lata 2007–2013 już została rozdysponowana w konkursach zorganizowanych w poprzednich latach. Co więcej, w kolejnym budżecie Unii Europejskiej przewidzianym na lata 2014–2020, znacznie większa, niż do tej pory, część środków dla firm będzie dostępna jedynie w formie zwrotnego finansowania.

Podręcznik został podzielony na część wprowadzającą, opisującą system wdrażania funduszy europejskich w Polsce oraz część zasadniczą wskazującą konkretne źródła wsparcia. Rozdział II ma na celu przedstawienie możliwości uzyskania pożyczek, doradztwa oraz innych form wsparcia kapitałowego przewidzianych w programach Narodowej Strategii Spójności. Kolejne rozdziały opisują już inne, dodatkowe źródła wsparcia – z programów pomocowych finansowanych ze środków UE (Rozdział III) oraz z programów krajowych (Rozdział IV). Ostatnia część prezentuje sieci punktów informacyjno-konsultacyjnych oraz inne możliwości uzyskania doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

Autorzy mają nadzieję, że lektura przewodnika przyczyni się do poszerzenia wiedzy na temat środków pomocowych z Unii Europejskiej – zarówno w zakresie podstawowych zasad i celów systemu, jak i poprzez wskazanie konkretnych rozwiązań umożliwiających realizację projektów rozwojowych w firmach.

Życzymy przyjemnej lektury.

1.1 SYSTEM FUNDUSZY EUROPEJSKICH W POLSCE

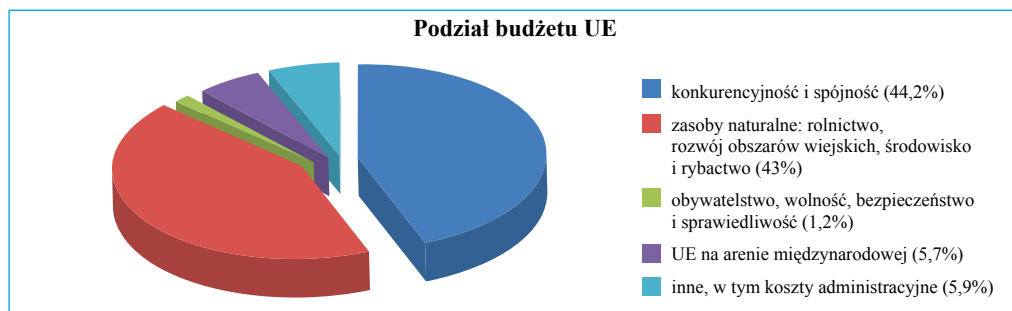
Czym są Fundusze Europejskie (FE) w rozumieniu autorów przewodnika? Najprościej ujmując, są to pieniądze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej (UE), z których w zorganizowany sposób mogą być finansowane inwestycje służące realizacji celów wskazanych przez Unię. Cele te są bardzo różnorodne, począwszy od wspierania rolnictwa i obszarów wiejskich, poprzez ochronę środowiska, dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury transportowej, kończąc (co, pamiętajmy, jest jednakże podstawowym i pierwotnym celem działania UE) na podnoszeniu poziomu konkurencyjności europejskiej gospodarki, np. w obszarze systemów kształcenia, badań i rozwoju oraz innowacyjności firm.

Największa część środków przeznaczona jest na realizację polityki spójności (zwanej również regionalną). Najbardziej widoczny przejaw realizacji tej polityki to przede wszystkim wsparcie finansowe dla regionów UE uznanych za będące w nieuprzywilejowanej sytuacji gospodarczej i społecznej, borykających się z problemami na rynku pracy. Polityka regionalna/spójności opiera się na realizacji trzech najważniejszych celów:

- konwergencja – czyli spójność – Unia Europejska wspiera rozwój infrastruktury oraz potencjału gospodarczego i ludzkiego najbiedniejszych regionów (prawie 82 proc. wszystkich wydatków w ramach polityki regionalnej),
- podniesienie konkurencyjności regionów i zatrudnienia – Unia Europejska wspiera innowacje i badania naukowe, zrównoważony rozwój oraz szkolenia zawodowe w regionach dotkniętych poważnymi problemami na rynku pracy (prawie 16 proc. wszystkich wydatków w ramach funduszy strukturalnych w latach 2007–2013),
- europejska współpraca terytorialna – czyli wspieranie, promocja i realizacja wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej.

Polityka spójności realizowana jest przede wszystkim za pośrednictwem dwóch funduszy strukturalnych, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS).

Podział budżetu UE pod kątem obszarów wsparcia przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1: Podział budżetu UE

Źródło: strona internetowa Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu <http://ec.europa.eu/dgs/budget>

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego to największy pod względem budżetu fundusz. Jego celem jest wspieranie regionów, a dokładniej wyrównywanie różnic w rozwoju gospodarczym biedniejszych obszarów UE w stosunku do bogatszych. Dziedziny, które mogą być finansowane z EFRR, to:

- inicjatywy na rzecz rozwoju lokalnego oraz zatrudnienia, jak też działalności małych i średnich przedsiębiorstw,
- rentowne inwestycje produkcyjne umożliwiające tworzenie lub utrzymywanie trwałego zatrudnienia,
- infrastruktura publiczna,
- ochrona i poprawa stanu środowiska,
- rozwój społeczeństwa informacyjnego,
- rozwój turystyki oraz inwestycji w dziedzinie kultury.

Europejski Fundusz Społeczny najczęściej kojarzy się z możliwością finansowania szkoleń, warsztatów, wspieraniem zatrudnienia itp. W istocie EFS został stworzony po to, aby poprawić jakość i dostępność miejsc pracy oraz możliwości zatrudnienia w Unii Europejskiej. EFS zajmuje się następującymi dziedzinami:

- promocja aktywnej polityki rynku pracy mająca na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu,
- przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego,
- kształcenie ustawiczne,
- doskonalenie kadr gospodarki,
- rozwój przedsiębiorczości,
- zwiększenie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy.

Fundusz Spójności wspiera dwa sektory: środowisko i transport. Co ciekawe, od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej w 2004 roku, Polska otrzymała najwięcej środków z tego funduszu wśród wszystkich członków Unii. Z Funduszu Spójności można otrzymać dofinansowanie na duże projekty inwestycyjne z zakresu ochrony środowiska i transportu. Głównymi odbiorcami pomocy w ramach Funduszu Spójności są jednostki samorządu terytorialnego, tworzone przez nie związki gmin lub inne podmioty publiczne, np. przedsiębiorstwa komunalne będące własnością gminy. Fundusz ten wspiera następujące dziedziny:

- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do picia,
- racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- poprawa jakości powietrza,
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- zapewnienie spójności sieci komunikacyjnej kraju i poszczególnych regionów z innymi krajami Europy,
- rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej.

Fundusz Spójności jest instrumentem polityki strukturalnej Unii Europejskiej, lecz nie zalicza się do funduszy strukturalnych. Pomoc z Funduszu Spójności otrzymują kraje, a nie regiony, tak jak to jest w przypadku EFS i EFRR. Środki Funduszu Spójności są kierowane do państw członkowskich, w których produkt narodowy brutto (PNB) na jednego mieszkańca jest niższy niż 90 proc. średniej w państwach Unii Europejskiej.

Zupełnie innym rodzajem funduszy są **Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)** i **Europejski Fundusz Rybacki**. Pomoc finansowa, którą można uzyskać z tych źródeł, związana jest z prowadzeniem Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, nie zaś polityki regionalnej.

Oprócz funduszy, które zostały omówione powyżej, w ramach polityki regionalnej istnieją tzw. inicjatywy wspólnotowe. Obecnie funkcjonują trzy inicjatywy:

JASPERS – jest to inicjatywa mająca na celu zapewnienie wsparcia doradczego dla podmiotów realizujących duże inwestycje infrastrukturalne. Pomoc doradcy ma na celu przygotowanie tych projektów do realizacji, w tym m.in. weryfikację przygotowanej dokumentacji oraz analizę wybranych problemów.

JESSICA – celem tego wspólnego przedsięwzięcia Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Banku Rozwoju Rady Europy jest wspieranie inwestycji w miastach. Inicjatywa JESSICA przewiduje stworzenie specjalnych funduszy rozwoju miast. Odpowiada na potrzeby rozwojowe obszarów miejskich, mających znaczenie kluczowe dla pobudzania wzrostu w skali lokalnej, regionalnej oraz krajowej. JESSICA oferuje wsparcie w postaci dogodnych instrumentów finansowych, takich jak korzystne kredyty, środki kapitałowe lub gwarancje często konieczne do realizacji projektów.

JEREMIE – inicjatywa ta ma na celu poprawę wykorzystania oraz zwiększenie efektywności środków funduszy strukturalnych przeznaczanych na wsparcie sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Ponieważ funkcjonowanie inicjatywy JEREMIE odnosi się w szczególności do MSP – szerzej zostanie omówiona w kolejnych rozdziałach.

Jak Fundusze Europejskie funkcjonują w Polsce?

Sposób organizacji i wydatkowania FE w Polsce w latach 2007–2013 określa Narodowa Strategia Spójności. Jest to najważniejszy polski dokument dotyczący dotacji unijnych. Określa, na co powinny zostać wydane pieniądze otrzymane przez Polskę z EFRR, EFS oraz FS.

Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Obok działań o charakterze prawnym (ustawy i rozporządzenia), fiskalnym (zmiany w polityce finansowej państwa, konieczność współfinansowania inwestycji) i instytucjonalnym (utworzenie i reorganizacja instytucji wdrażających FE) cele NSS są realizowane za pomocą programów (tzw. programów operacyjnych), zarządzanych lub koordynowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Są to:

- Program Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)
- Program Innowacyjna Gospodarka (PO IG)

- Program Kapitał Ludzki (PO KL)
- Program Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW)
- 16 programów regionalnych (RPO)
- Program Pomoc Techniczna (PO PT)
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT).

Program Infrastruktura i Środowisko ma na celu poprawę atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program współfinansowany jest z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a zatem wspiera projekty inwestycyjne.

Celem głównym **Programu Innowacyjna Gospodarka** jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. W ramach PO IG wspierane są projekty, które są innowacyjne co najmniej w skali kraju lub na poziomie międzynarodowym. Natomiast projekty, które są innowacyjne w skali regionu, wspierane są w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych. Program współfinansowany jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Celem **Programu Kapitał Ludzki** jest uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy poprzez tzw. projekty miękkie, czyli nieinwestycyjne. Program współfinansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Program Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) stanowi dodatkowy element wsparcia z funduszy strukturalnych, który wzmacnia działanie innych programów na obszarze pięciu województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego oraz świętokrzyskiego. Główne obszary zainteresowania PO RPW, to drogi, infrastruktura badawcza i edukacyjna, sieci telekomunikacyjne integrujące obszar ww. regionów z pozostałą częścią kraju. Program współfinansowany jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Ponadto, poza wyżej wymienionymi programami, w każdym województwie funkcjonuje regionalny program rozwoju tzw. **Regionalny Program Operacyjny**. Głównym celem RPO jest zwiększenie konkurencyjności oraz zapewnienie spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej dla podniesienia atrakcyjności województwa, jako miejsca do inwestowania, pracy i zamieszkania. Programy skierowane są m.in. do przedsiębiorców, instytucji otoczenia biznesu, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kultury, ochrony zdrowia, uczelni wyższych, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i fundacji. Programy współfinansowane są z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W latach 2007–2013 współpraca w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym jest realizowana w ramach programów **Europejskiej Współpracy Terytorialnej**. Oprócz możliwości zacieśniania więzi pomiędzy poszczególnymi regionami UE, realizacji wspólnych przedsięwzięć, organizacji ponadnarodowych wydarzeń np. kulturalnych, wschodnie regiony Polski mogą również podejmować podobnego rodzaju inicjatywy we współpracy z przedstawicielami Rosji, Białorusi i Ukrainy. Programy współfinansowane są z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a w przypadku współdziałania

z państwami spoza UE (Rosja, Białoruś, Ukraina) także z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa.

Poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności istnieją inne środki, z których korzystać mogą również polskie małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP). Jednym z nich jest **7 Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR)**, skierowany do sektora nauki i biznesu. 7 Program Ramowy jest największym mechanizmem finansowania i kształtowania badań naukowych na poziomie europejskim.

Innym źródłem pozyskiwania środków jest **Program ramowy na rzecz konkurencyjności i Innowacji** (z ang. *Competitiveness and Innovation Framework Programme* – CIP), który ma na celu promowanie konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw. Stworzono go przede wszystkim z myślą o małych i średnich przedsiębiorstwach. Jego zadaniem jest wspieranie działalności innowacyjnej (w tym innowacji ekologicznych), zapewnienie lepszego dostępu do środków finansowych oraz świadczenie na poziomie regionalnym usług wsparcia dla biznesu. Ma on zachęcać do szerszego i lepszego wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) oraz wspomagać rozwój społeczeństwa informacyjnego, a także promować wzmożone wykorzystanie energii odnawialnej i efektywność energetyczną.

Ponadto, źródłem bezzwrotnej pomocy zagranicznej w licznych obszarach (np. ochrona środowiska i odnawialne źródła energii, kultura, bezpieczeństwo granic, sądownictwo) jest **Norweski Mechanizm Finansowy** oraz **Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**. Państwami-Darczyńcami są 3 kraje Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – Norwegia, Islandia i Lichtenstein.

Wśród instrumentów wspomagających polską gospodarkę wymienić należy również **Szwajcarsko-Polski Program Współpracy**. W obszarze bezpośredniego zainteresowania przedsiębiorców znajdzie się z pewnością instrument wspierający działające w Polsce fundusze podwyższonego ryzyka. Środki z tego instrumentu będą przeznaczone w szczególności dla innowacyjnych MSP znajdujących się w początkowych etapach rozwoju. Instrumentem zarządza Krajowy Fundusz Kapitałowy (KFK).

1.2 SYSTEM INSTYTUCJONALNY – WDRAŻANIE FUNDUSZY W POLSCE

Koordynatorem działań związanych z wdrażaniem funduszy unijnych w Polsce jest **Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR)**, które pełni funkcje Instytucji Zarządzającej dla PO IiŚ, PO IG, PO KL, PO RPW i PO PT. Ministerstwo koordynuje również regionalne programy oraz EWT. Są to jednak tylko zadania koordynacyjne, ponieważ rolę Instytucji Zarządzających pełnią inne podmioty, np. w przypadku programów regionalnych są to Urzędy Marszałkowskie poszczególnych województw.

Instytucje Zarządzające są najwyższą w hierarchii systemu wdrażania funduszy europejskich. Odpowiadają za przygotowanie i realizację poszczególnych programów. Z uwagi na wielość zadań mogą część swoich kompetencji przekazać **Instytucjom Pośredniczącym** oraz Instytucjom Pośredniczącym II stopnia (tzw. **Instytucjom Wdrażającym**). W związku z tym obowiązki związane z wyborem projektów do

dofinansowania, kontrolą realizacji projektów i ich rozliczaniem spoczywają zwykle na wspomnianych instytucjach niższego szczebla. Zakres obowiązków, jakie posiada dana instytucja, określa umowa lub porozumienie.

Rolę Instytucji Pośredniczących i Wdrażających pełnią różne podmioty. W niektórych przypadkach są to ministerstwa odpowiedzialne za dany sektor bądź inne jednostki budżetowe, w innych agencje rozwoju. W Programie Kapitał Ludzki, jako instytucje odpowiedzialne za wdrażanie projektów w regionach, pojawiają się Urzędy Marszałkowskie oraz Wojewódzkie Urzędy Pracy.

W związku z tym, system wdrażania funduszy europejskich jest bardzo rozbudowany. Kompetencje poszczególnych podmiotów oraz wykaz instytucji odpowiedzialnych za realizację poszczególnych części różnych programów są dostępne na Portalu Funduszy Europejskich (www.funduszeuropejskie.gov.pl) w części „O Funduszach Europejskich”.

Poza instytucjami, które bezpośrednio zajmują się realizacją poszczególnych programów, w systemie wdrażania funduszy europejskich pojawiają się też instytucje kontrolujące oraz o charakterze finansowym.

Takie role pełni tzw. **Instytucja Certyfikująca** – komórka organizacyjna utworzona przez ministra rozwoju regionalnego, odpowiedzialna za certyfikację wydatków ponoszonych w ramach funduszy europejskich. Do jej zadań należy m.in. opracowanie i przedłożenie Komisji Europejskiej poświadczonych deklaracji wydatków i wniosków o płatność, przekazywanie informacji o wykrytych nieprawidłowościach w programie operacyjnym, opiniowanie wydatków. Funkcje Instytucji Certyfikującej pełni specjalnie w tym celu powołany departament Ministerstwa Rozwoju Regionalnego – Departament Instytucji Certyfikującej.

Przeprowadzanie audytów w projektach, wydawanie opinii czy system zarządzania i kontroli funkcjonuje poprawnie oraz inne, to zadania realizowane przez **Instytucję Audytową**. Dla wszystkich programów operacyjnych zadania Instytucji Audytowej wykonuje Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, którego funkcję pełni sekretarz lub podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów. Zadania Instytucji Audytowej wykonywane są za pośrednictwem jednostek kontroli skarbowej podległych Generalnemu Inspektorowi Kontroli Skarbowej, tj. Departamentu Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej w Ministerstwie Finansów oraz 16 urzędów kontroli skarbowej umiejscowionych na poziomie województw.

Warto pamiętać, że omówione instytucje odpowiadają za realizację tych programów, które są ujęte w Narodowej Strategii Spójności. Fundusze Unii Europejskiej to jednak także wiele innych możliwości. **Funkcjonują liczne programy poza Narodową Strategią Spójności**. Część z nich koordynowana jest przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Mają one jednak własne instytucje odpowiedzialne za ich wdrażanie. Przy okazji omawiania różnych programów Narodowej Strategii Spójności oraz dodatkowych źródeł wsparcia w dalszych częściach tego podręcznika, podane zostaną instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

1.3 DOTACJE A POŻYCZKI I INNE FORMY WSPARCIA

Fundusze europejskie cieszą się szerokim zainteresowaniem wśród instytucji działających w Polsce, szczególnie wśród przedsiębiorców. Główną tego przyczyną jest to, że często części pozyskanych pieniędzy nie trzeba zwracać do instytucji, która je przyznała. Nie należy jednak zapominać, w szczególności w sytuacji, gdy budżety wszystkich programów bardzo szybko się wyczerpują, o innych, niż dotacje, formach wspierania przedsiębiorców. Najczęściej są to preferencyjne pożyczki, ale firmy mogą liczyć także na poręczenia, gwarancje, a także inną pomoc w postaci doradztwa czy asysty.

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa to jeden z wiodących sektorów gospodarki, w dużym stopniu wpływający na wzrost gospodarczy oraz poziom zatrudnienia. Niewielkie firmy stanowią znaczny odsetek wszystkich przedsiębiorstw działających w Polsce. Zarówno w codziennej działalności, jak i w strategicznym planowaniu, napotykają na wiele barier. Jedną z nich są ograniczenia kapitałowe. Jakkolwiek ten problem dotyka wielu przedsiębiorców, to najtrudniejszy dostęp do zewnętrznego finansowania mają osoby rozpoczynające działalność gospodarczą oraz mikroprzedsiębiorcy. Przedstawiciele obu grup często nie posiadają zdolności kredytowej, czy to ze względu na brak historii kredytowej, czy to z powodu braku majątku wystarczającego do zabezpieczenia kredytu. Sytuacja ta hamuje inwestycje, a zatem i zdolności do bardziej efektywnego konkurowania na rynku.

Przedstawiona powyżej krótka analiza ma odniesienie również do możliwości korzystania przez przedsiębiorców z funduszy europejskich. W przypadku tych środków, także **dostępnych w formie dotacji**, przedsiębiorca zobowiązany jest do współfinansowania inwestycji własnymi zasobami lub z zewnętrznych źródeł. Na etapie starania się o dofinansowanie, koniecznym jest przedstawienie zabezpieczenia całej inwestycji (np. promesa kredytowa). Na etapie realizacji często nie obędzie się bez konieczności finansowania także tej części wydatków, która ma być dofinansowana (mechanizm refundacji kosztów, nieprawidłowości w realizacji projektu skutkujące zmniejszeniem kwoty dotacji). Obie sytuacje powodują, że do zrealizowania unijnego projektu również wymagana jest współpraca z instytucją kredytującą, która często jest niedostępna dla młodych podmiotów gospodarczych.

Zatem pojawia się pytanie: **co zrobić, by zapewnić najsłabszym finansowo podmiotom możliwości realizacji inwestycji?** Jak wypełnić lukę finansowania? Odpowiedzią Unii Europejskiej na to wyzwanie jest umożliwienie tym podmiotom dostępu do **alternatywnych (przede wszystkim w stosunku do instrumentów bankowych) źródeł kapitału**. Jednym z najpoważniejszych, najbardziej zasobnych i najatrakcyjniejszych z tych źródeł są instrumenty finansowe współfinansowane ze środków funduszy europejskich. Wśród przedsiębiorców przeważają **zwolennicy dotacji**. Rzeczywiście, ta forma finansowania działalności ma wiele plusów. Przede wszystkim cechuje ją bezzwrotność. Dzięki temu, jeśli są spełnione wszystkie warunki wskazane w umowie o dofinansowanie i projekt został poprawnie zrealizowany, przedsiębiorca nie musi oddawać otrzymanych środków. Skutkuje to znacznym zmniejszeniem własnych kosztów w finansowaniu działalności oraz ułatwieniem (bądź nawet umożliwieniem) realizacji projektu rozwojowego firmy. Otrzymanie dotacji z funduszy europejskich nie jest jednak procesem prostym i niewymagającym zaangażowania ze strony przedsiębiorcy. Dostrzegane są też **minusy tej formy wsparcia**. Przede wszystkim z dotacji najczęściej nie można sfinansować całej inwestycji. Przedsiębiorca musi dysponować własnymi

środkami finansowymi na potrzeby zabezpieczenia wkładu własnego oraz realizacji całego projektu. Często wymagany własny wkład finansowy stanowi nawet połowę wartości inwestycji, więc jego zapewnienie może powodować problem.

Istotną barierę stanowią też długotrwałe i skomplikowane procedury przyznawania dotacji. Aby starać się o dofinansowanie, przedsiębiorca musi dokładnie zaplanować cały projekt, zarówno pod kątem zadań do realizacji, jak i pod względem finansowym i czasowym. Ponadto, należy dokładnie zapoznać się z obowiązującymi zasadami finansowania, ponieważ niektóre wydatki nie mogą być sfinansowane z dotacji. Do wniosku o dofinansowanie zawierającego pełną charakterystykę planowanego projektu należy również dołączyć liczne dokumenty związane z funkcjonowaniem firmy. Dopiero wtedy rozpoczyna się procedura oceny złożonej dokumentacji, która jest długa i drobiazgowa. Trzeba więc liczyć się po pierwsze z ewentualnością nieotrzymania dofinansowania, a po drugie z długim okresem czekania na decyzję. Czasem blokuje to sprawną realizację projektu.

W związku z licznymi problemami w otrzymaniu dofinansowania, a przede wszystkim z uwagi na to, że w wielu przypadkach środki na dotacje są już wyczerpane, **przedsiębiorcy coraz częściej zaczynają się interesować pożyczkami i innymi formami pomocy.**

Pożyczki z oczywistych względów są mniej korzystne pod względem finansowym. Stanowią one instrumenty zwrotne, do tego często oprocentowane. Cechą preferencyjnych pożyczek są jednak bardziej korzystne warunki spłaty niż tradycyjnych kredytów bankowych.

Niewątpliwą zaletą pożyczek finansowanych ze środków unijnych jest łatwiejsza i krótsza procedura ich przyznawania. Wymogi są mniejsze niż w przypadku starania się o dotację z funduszy europejskich, z kolei w porównaniu z kredytami w bankach komercyjnych taką pożyczkę dużo łatwiej jest otrzymać. Na tę formę wsparcia mogą liczyć nawet firmy nieposiadające zdolności kredytowej oraz niedawno założone, a nawet osoby, które dopiero zamierzają zarejestrować działalność gospodarczą.

Przy staraniu się o pożyczkę najczęściej nie są wymagane skomplikowane wnioski i inne dokumenty. Przedsiębiorca zamierzający skorzystać z tej formy wsparcia nie musi również czekać na termin naboru wniosków, gdyż dokumenty są przyjmowane w trybie ciągłym. Procedura oceny złożonych wniosków jest krótsza, więc łatwiej można przewidzieć, kiedy inwestycja będzie mogła się rozpocząć.

Dotacje	Pożyczki
▪ Bezzwrotne ▪ Wymagany wkład własny (20–70%) ▪ Finansowanie większości inwestycji przez beneficjenta (refundacja ale i zaliczki) ▪ Na ściśle określone przez dawcę cele ▪ Długa procedura przyznawania, konieczność czekania na ogłoszenie naboru ▪ Sporo formalności ▪ Ograniczenie budżetów konkursów – duża liczba podmiotów, dla których nie starcza dotacji ▪ Kończą się	▪ Zwrotne ▪ Wkład własny (ew. 5–20%) ▪ Większa swoboda wnioskodawcy w określaniu celu projektu ▪ Krótsza procedura przyznawania, nabór ciągły ▪ Mniej formalności ▪ Pożyczki są zwrotne ⇒ trafiają do potencjalnie większej grupy odbiorców przez dłuższy czas ▪ Warunki przyznawania najczęściej korzystniejsze niż rynkowe: – Niższe oprocentowanie/prowizje – Dostępne dla dopiero planowanych oraz zupełnie nowych firm – Mniej restrykcyjne formy zabezpieczenia – Akceptowane uproszczone formy księgowości stosowane przez MSP

Tabela nr 1: Różnice między dotacjami a pożyczkami

Źródło: opracowanie własne

Obok dotacji i pożyczek funkcjonują także **inne instrumenty finansowe** związane z funduszami europejskimi. Ich gama, w obliczu poszukiwania przez przedsiębiorców dodatkowych źródeł finansowania swojej działalności, coraz bardziej się poszerza.

Jednym z nich są **poręczenia**, które można uzyskać w tworzonych w tym celu funduszach poręczeniowych. Podstawowym zadaniem funduszy poręczeń kredytowych jest ułatwienie przedsiębiorcom oraz osobom rozpoczynającym działalność gospodarczą dostępu do zewnętrznego finansowania w postaci kredytów bankowych oraz pożyczek. Fundusze poręczają zobowiązania finansowe przedsiębiorcom, którzy mają zdolność kredytową, nie posiadają natomiast wymaganych przez instytucję finansującą zabezpieczeń. W zależności od funduszu, poręczeniem mogą być objęte kredyty lub pożyczki przeznaczone między innymi na: rozpoczęcie lub rozszerzenie działalności, finansowanie inwestycji, finansowanie działalności gospodarczej, wdrażanie nowych rozwiązań technicznych lub technologicznych, tworzenie nowych miejsc pracy, itp.

Inną możliwością są **fundusze kapitału zaangażowanego**. To ciekawa propozycja dla początkujących firm. Żeby sięgnąć po te środki wystarczy dobry pomysł na biznes. Fundusz pomoże założyć firmę, opracować biznesplan i strategię działania, udostępni lokal na siedzibę i oczywiście – dofinansuje rozwój nowego produktu lub usługi. W zamian obejmie nie więcej niż 50 proc. udziałów.

Działające firmy mogą także korzystać z innych środków, np. z **funduszy private equity/venture capital**. Celem takiego inwestowania jest zysk wynikający z wartości przedsiębiorstwa, a nie z samej działalności produkcyjnej bądź usługowej. Przybiera specyficzną formę – polega na zasileniu kapitałowym spółki poprzez objęcie akcji lub udziałów. Działania te powodują, że kapitał do firmy nie jest wprowadzany w formie kredytu, ale w formie właścicielskiej. Inwestor oferujący finansowanie typu venture capital staje się współwłaścicielem spółki, którą finansuje.

Coraz bardziej popularna i efektywna staje się także instytucja tak zwanego **anioła biznesu**. Anioły biznesu to prywatni inwestorzy, którzy dysponując odpowiednim doświadczeniem oraz kapitałem, wspierają wybrane małe i średnie przedsiębiorstwa, głównie w początkowej fazie ich działalności (start-up). Przekazują im zarówno swoją wiedzę, doświadczenie, jak i środki finansowe. W zamian mogą otrzymywać część zysków przedsiębiorstwa. Niektórzy inwestorzy działają też na zasadach non profit. Fundusze europejskie przewidują także instrumenty łączące prywatne inwestycje aniołów biznesu z pożyczkami ze środków publicznych.

Należy również pamiętać o tym, że firmy, aby skutecznie się rozwijać, potrzebują nie tylko wsparcia finansowego, ale także **pomocy merytorycznej**. W tym celu fundusze europejskie dofinansowują także **doradztwo dla firm**. Jedną z form jest możliwość wpisania usług doradczych związanych z realizacją projektu do wniosku o dotację. Wówczas przedsiębiorca może otrzymać do 50% środków na zakup takiej usługi z funduszy europejskich, a tylko drugą połowę musi sfinansować samodzielnie.

Doradztwo jest jednak rozumiane znacznie szerzej. Stąd z funduszy europejskich finansowana jest **działalność różnych punktów informacyjno-konsultacyjnych**, których zadaniem jest wspieranie firm w prowadzeniu działalności gospodarczej oraz pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania inwestycji i innych projektów rozwojowych. Dzięki wsparciu z funduszy europejskich, ośrodki te mogą świadczyć swoje usługi nieodpłatnie.

1.4 PERSPEKTYWA FINANSOWA NA LATA 2014–2020

Dyskusje na temat kształtu perspektywy finansowej na lata 2014–2020 rozpoczęły się w zasadzie wraz z początkiem obecnych ram finansowych 2007–2013. Nowe priorytety europejskiej polityki spójności zostały zarysowane już w marcu 2010 roku w Komunikacie Komisji **EUROPA 2020 *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu***. Ustalono trzy powiązane ze sobą priorytety koncentrujące się na rozwoju opartym na wiedzy i innowacji oraz gospodarce charakteryzującej się wysokim zatrudnieniem. W praktyce oznacza to przeniesienie nacisku z działań infrastrukturalnych na przedsiębiorczość, przeciwdziałanie bezrobociu, innowacyjne rozwiązania i przedsięwzięcia promujące ochronę środowiska.

Istotny element dyskusji nad kształtem przyszłej polityki spójności stanowiła **forma przyznawania wsparcia na realizację projektów**. Jeszcze pod koniec 2011 r. wydawało się, że od 2014 r. większość środków trafi do przedsiębiorców w postaci instrumentów zwrotnych (niskooprocentowanych pożyczek czy częściowo umarzanych kredytów). Obecnie ciągle trwają dyskusje i analizy na temat form wsparcia, które będą dostępne po roku 2013. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń Komisja Europejska na lata 2014–2020 zaproponowała dalszą rozbudowę i wzmocnienie stosowania instrumentów finansowych jako bardziej efektywnej i zrównoważonej alternatywy w uzupełnieniu do tradycyjnego finansowania w formie dotacji. To państwa członkowskie, na etapie przygotowania programów operacyjnych, powinny określić planowaną wielkość zaangażowania instrumentów finansowych. Ostateczne określenie obszarów i wysokości wsparcia w postaci pożyczek w polskich programach operacyjnych na lata 2014–2020 nastąpi na podstawie analiz, które będą przeprowadzane w ciągu 2013 roku.

W czerwcu 2011 roku Komisja Europejska przedstawiła komunikat zawierający **propozycje budżetowe na lata 2014–2020**. Zgodnie z nim, przewiduje się kwotę ok. 376 mld euro na cele spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w tych latach. Według prognoz, Polska może w ramach tej puli otrzymać ok. 76 mld euro.

W przygotowywaniu przyszłej perspektywy finansowej bardzo istotne jest także określenie celów, założeń, procedur, systemu instytucji. Między innymi te kwestie zostały uregulowane w tzw. „**pakiecie legislacyjnym**”, czyli zestawie propozycji rozporządzeń określających podstawowe zasady funkcjonowania Funduszy Europejskich w latach 2014–2020. Dokumenty te zostały zaproponowane w **październiku 2011 r.**, a na ich podstawie w **marcu 2012 roku** Komisja Europejska opublikowała **Wspólne Ramy Strategiczne** – dokument określający m.in.:

- zasady ogólne i cele strategiczne Funduszy Europejskich,
- kluczowe działania dla każdego z celów Funduszy Europejskich,
- mechanizmy koordynacji między różnymi funduszami.

Dzięki przygotowaniu dokumentów wspólnych dla wszystkich członków Unii Europejskiej korzystających z Funduszy Europejskich, poszczególne kraje mogą opracowywać własne założenia, oparte na ogólnie obowiązujących zasadach. Na gruncie krajowym perspektywa finansowa 2014–2020 będzie wdrażana poprzez **programy**. Wytyczne, którymi Polska będzie kierowała się przy opracowywaniu tych programów znajdują się w tzw. **umowie partnerstwa**. **Założenia polskiej umowy partnerstwa** są już znane i pod koniec 2012 roku

zostały skonsultowane z regionami i partnerami społecznymi, a **15 stycznia 2013 roku ostatecznie przyjęte**. Na ich podstawie w 2013 roku zostaną przygotowane programy i zasady ich wykonywania.

Opierając się na strategicznych priorytetach polityki spójności w latach 2014–2020 oraz diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej w Polsce, w założeniach umowy partnerstwa Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przedstawiło propozycje nowych programów operacyjnych finansowanych z Funduszy Europejskich.

W latach 2014–2020 w Polsce Fundusze Europejskie realizowane będą na dwóch poziomach. Na szczeblu centralnym przewidziano programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz 8 programów krajowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności (FS), a także Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR). Na poziomie regionalnym z kolei planuje się realizację 16 dwufunduszowych regionalnych programów operacyjnych, finansowanych z EFRR i EFS.

Program	Poziom	Fundusz	Institucja	Szacunkowa alokacja (jako % całości alokacji polityki spójności w Polsce)
Program dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw	krajowy	EFRR	minister ds. rozwoju regionalnego	10%
Program dotyczący gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska, przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, transportu i bezpieczeństwa energetycznego	krajowy	EFRR, FS	minister ds. rozwoju regionalnego	39%
Program dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego oraz dobrego rządzenia	krajowy	EFS	minister ds. rozwoju regionalnego	4%
Program dotyczący rozwoju cyfrowego	krajowy	EFRR	minister ds. rozwoju regionalnego	3%
Program dotyczący rozwoju obszarów wiejskich	krajowy	EFRROW	minister ds. rolnictwa i rozwoju wsi	nd
Program dotyczący rozwoju obszarów morskich i rybackich	krajowy	EFMR	minister ds. rybołówstwa	nd
Program pomocy technicznej	krajowy	EFRR	minister ds. rozwoju regionalnego	1%
Program dotyczący Polski Wschodniej	ponadregionalny (5 województw)	EFRR	minister ds. rozwoju regionalnego	3%
Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej	współpraca transgraniczna, transnarodowa, międzynarodowa	EFRR	minister ds. rozwoju regionalnego	1%
Regionalne programy operacyjne dla 15 województw (regiony słabiej rozwinięte) i dla Mazowsza	regionalny	EFRR, EFS	zarządy województw	39%

Tabela nr 2: Programy operacyjne planowane do realizacji w latach 2014–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dotyczących założeń Umowy Partnerstwa przygotowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Wiele szczegółowych zasad, które będą obowiązywać beneficjentów i instytucje w latach 2014–2020, **nie zostało jeszcze ustalonych**. Trwają negocjacje między państwami członkowskimi i konsultacje eksperckie, których celem jest przygotowanie jak najbardziej sprawnego systemu. Już teraz jednak można wskazać na zmiany, które zostaną wprowadzone do zasad funkcjonowania Funduszy Europejskich.

Wśród nich na uwagę zasługuje **upowszechnienie pożyczek, poręczeń i inwestycji kapitałowych**. Będą one kierowane w szczególności do przedsiębiorstw i projektów, które rokują wygenerowanie znacznego zysku. O ile w latach 2007–2013 instrumenty pożyczkowe mogły być wykorzystywane wyłącznie w z góry określonych dziedzinach, to w nowej perspektywie nie wprowadzono ograniczeń obszarów, w których można stosować pożyczki.

Nowym mechanizmem wdrażania Funduszy Europejskich będą tzw. **projekty zintegrowane**. W ramach jednego projektu będzie można pozyskać środki nawet z kilku programów, a tym samym z różnych funduszy. Umożliwi to bardziej kompleksowe rozwiązywanie problemów. Przykładowo, będzie można zrealizować projekt rewitalizacji miasta połączony ze szkoleniami i działaniami aktywizacyjnymi jego mieszkańców.

Sporo miejsca poświęcono kwestii **uproszczenia systemu wdrażania Funduszy Europejskich**. Komisja Europejska zaproponowała m.in. zmniejszenie obciążeń administracyjnych beneficjentów, ułatwienia w rozliczeniach projektów, upowszechnienie automatyzacji przepływu informacji np. dzięki wykorzystaniu nowoczesnych form komunikacji elektronicznej. Przepisy mają być sformułowane jaśniej i precyzyjniej. Dzięki temu będzie łatwiej zrozumieć zasady starania się o wsparcie i realizacji projektów. Dużym uproszczeniem będzie też zmiana systemowa, polegająca na zintegrowaniu przepisów dotyczących różnych funduszy. Nowe regulacje wyznaczają wspólne przepisy polityki spójności, rozwoju obszarów wiejskich oraz polityki morskiej i rybołówstwa w zakresie planowania strategicznego, kwalifikowalności i trwałości. Zostanie również ograniczona liczba strategicznych dokumentów.

1.5 PODSUMOWANIE

Polska już od wielu lat korzysta z funduszy europejskich. W pierwszym etapie, przed przystąpieniem do Unii Europejskiej, źródłem wsparcia były fundusze przedakcesyjne. Od 2004 roku na pełnych prawach możemy korzystać z funduszy strukturalnych i innych instrumentów wsparcia ze strony UE.

Ze środków pomocowych korzysta coraz więcej przedsiębiorców oraz innych podmiotów. Zauważalne są efekty wdrażania funduszy europejskich – widać je w inwestycjach oraz pozytywnych zmianach w kapitale ludzkim. Polska, jako nowy kraj Unii Europejskiej, realizuje przedsięwzięcia, które z założenia powinny podnosić poziom życia i pozwolić wędrować wskaźnikom gospodarczym ku średniej unijnej.

Po pierwsze w związku z tym, że poziom życia w Polsce w porównaniu do innych krajów UE, zaczyna się w niektórych aspektach wyrównywać, a po wtóre z uwagi na ogólne tendencje, konkurencja w otrzymaniu środków z funduszy europejskich rośnie. Środki finansowe przeznaczane na politykę spójności nie są w stanie zapewnić wsparcia wszystkim, którzy chcieliby z niego skorzystać. To między innymi dlatego promowane są instrumenty zwrotne. Dzięki pożyczkowemu charakterowi te same środki mogą być wielokrotnie wykorzystane na różne cele, co zwiększa efektywność ich oddziaływania.

W latach 2007–2013 w programach Narodowej Strategii Spójności pożyczki pojawiają się rzadko. Największym instrumentem o takim charakterze jest kredyt technologiczny realizowany w Programie Innowacyjna Gospodarka. Pożyczki i inne instrumenty finansowe pojawiają się natomiast w innych programach finansowanych z funduszy EU – w programach ramowych i wspólnotowych inicjatywach sektorowych. Ich wprowadzenie pokazało, że pozadotacyjne wsparcie też jest wykorzystywane przez przedsiębiorców w sposób skuteczny i efektywny. W związku z tym, w perspektywie finansowej 2014–2020, środki w postaci pożyczek i instrumentów inżynierii finansowej będą pojawiać się częściej – zarówno w programach operacyjnych koordynowanych na poziomie państw członkowskich, jak i ponownie w programach ramowych i innych inicjatywach.

Pożyczki, oceniane jako instrument mniej korzystny dla przedsiębiorcy pod kątem finansowym, zyskują jednak coraz więcej zwolenników. Łatwiejsze korzystanie z tej formy wsparcia umożliwia sprawne realizowanie projektów rozwojowych firm.

2.1 PROGRAM INNOWACYJNA GOSPODARKA – DZIAŁANIE 3.1 „INICJOWANIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ”

Nowatorskie pomysły i plany na innowacyjne firmy mogą być realizowane przy wykorzystaniu środków pochodzących z **Działania 3.1 „Inicjowanie działalności innowacyjnej” w Programie Innowacyjna Gospodarka**. Działanie obejmuje **tworzenie na bazie innowacyjnych pomysłów nowych przedsiębiorstw**, w tym spin off’ów. Oferowana pomoc dotyczy doradztwa w zakresie tworzenia przedsiębiorstw, udostępnienia infrastruktury i usług niezbędnych dla nowopowstałych przedsiębiorstw oraz zasilenia finansowego nowej firmy.

Wsparcie udzielane jest przez wybrane w drodze konkursu przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości instytucje – inkubatory, w tym inkubatory przedsiębiorczości akademickiej, centra transferu technologii i innowacji, akceleratorzy technologii, parki naukowo-technologiczne.

Osoba zamierzająca założyć firmę i posiadająca innowacyjny pomysł na działalność, powinna **zgłosić się** do któregoś z inkubatorów. Dokonają one **selekcji najlepszych projektów** składanych przez potencjalnych przedsiębiorców. Wybrane pomysły poddawane będą tzw. **preinkubacji**. Oznacza to, że na zlecenie inkubatora przeprowadzone będą badania innowacyjnego rozwiązania oraz analiza rynku, w celu ustalenia, czy dane rozwiązanie ma potencjał znaczącego zaistnienia na rynku i przyniesienia zysku. Na tej podstawie zostanie opracowany biznesplan i studia wykonalności. Jeśli przeprowadzone analizy będą rokujące, inkubator pomoże młodemu przedsiębiorcy założyć i rozwinąć działalność.

Sukces etapu preinkubacji wiąże się z możliwością **zawiązania spółki przez pomysłodawcę oraz zasileniem kapitałowym nowopowstałego przedsiębiorstwa**. Instytucja, która wcześniej dokonywała preinkubacji pomysłu może zasilić nową firmę kwotą do 200 tys. euro, poprzez objęcie **do 50%** udziałów lub akcji nowej spółki.

Wśród wybranych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości inkubatorów znajdują się następujące instytucje:

Instytucje wybrane w 2008 r.	
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej	http://www.technobit.pl
Park Naukowo-Technologiczny „Euro-Centrum” Sp. z o.o.	http://www.kapitaldlaenergii.pl
InQbe Sp. z o.o.	http://inqbe.pl
Belchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o	http://www.inkubacja-sukces.pl
Instytut Netable Sp. z o.o	http://netable.weebly.com
Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości	http://www.inkubatory.pl
JCI Venture	http://www.jciventure.pl
Agencja Rozwoju Pomorza S.A.	http://www.invest.arp.gda.pl
Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	http://www.marr.pl (dział: fundusze na innowacje)

Tabela nr 3: Operatorzy wsparcia w Działaniu 3.1 Programu Innowacyjna Gospodarka (2008 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości www.parp.gov.pl

Instytucje wybrane w 2009 r.	
iQ Advisors Sp. z o.o.	http://iqpartners.pl
Fundacja Towarzystwo Ekonomiczno-Społeczne	http://www.fabrykainnowacji.org.pl
Akcelerator Innowacji NOT Sp. z o.o.	http://www.ainot.pl
Polska Fundacja Przedsiębiorczości Fundusz Kapitału Załączkowego Pomeranus Seed	http://www.pomeranusseed.pl
Miasteczko Multimedialne Spółka z o.o.	http://miasteczkomultimedialne.pl
SpeedUp IQbator Sp. z o.o.	http://iqbator.pl
Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji Sp. z o.o.	http://www.parklotniczy.pl (dział: profil parku -> projekty)
Wrocławskie Centrum Badań EIT + Sp. z o.o.	http://akceleratorplus.pl
Wrocławski Medyczny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.	http://www.inkubator-innowacyjnosci.pl
Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	http://www.marr.pl (dział: fundusze na innowacje)
Agencja Rozwoju Regionalnego „ARLEG” S.A.	http://akcelerator.arleg.eu
Agencja Rozwoju Pomorza S.A.	http://www.invest.arp.gda.pl
Instytut Karpacki	http://www.psab.pl
Fundusz Załączkowy KPT sp. z o.o.	http://www.fzkpt.pl
TechnoBoard sp. z o.o.	http://www.technoboard.pl

Tabela nr 4: Operatorzy wsparcia w Działaniu 3.1 Programu Innowacyjna Gospodarka (2009 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości www.parp.gov.pl

Instytucje wybrane w 2010 r.	
LMS Sp. z o.o.	http://www.lmsinvest.pl
Nickel Technology Park Poznań sp. z o.o.	http://www.ntpp.pl (dział: projekty)
Krajowa Izba Gospodarcza	http://www.kigmed.eu
Poznański Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości	www.paip.pl
Wielkopolski Instytut Jakości Sp. z o.o.	http://superinkubator.pl
Fundacja Obserwatorium Zarządzania	http://inkubator.obserwatorium.pl
Fundacja Nowe Technologie	http://www.fundacjanowetechnologie.pl/inkubator
EDORADCA Sp. z o.o.	http://www.ekoinkubator.pl
Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	http://www.t-park.pl
IMW sp. z o.o.	http://www.aer-vc.com
Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	http://www.inqbator.pl
Profound Ventures Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	http://profoundventures.home.pl
MicroBioLab sp. z o.o.	http://microbiolab.pl (dział: inkubacja)
BonusCard Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	http://www.spinakerinnovacji.pl
Mazowiecki Inkubator Technologiczny Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	http://e-mit.pl
Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie	http://www.innofund.pl

Inkubator Naukowo-Technologiczny (wcześniej Internet Works) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	http://www.int.org.pl
Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice” Sp. z o.o.	http://www.technopark.gliwice.pl/atg
Centrum Innowacji – Akcelerator Technologii Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego	http://www.ciat.uni.lodz.pl

Tabela nr 5: Operatorzy wsparcia w Działaniu 3.1 Programu Innowacyjna Gospodarka (2010 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości www.parp.gov.pl

W 2013 roku Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości zaplanowała kolejny konkurs dla inkubatorów przedsiębiorczości i innych instytucji zainteresowanych wspieraniem innowacyjnych pomysłów. Nowo wybrani operatorzy zostaną podani do wiadomości na stronie internetowej PARP (www.poig.parp.gov.pl).

2.2 PROGRAM INNOWACYJNA GOSPODARKA – DZIAŁANIE 3.2 WSPIERANIE FUNDUSZY KAPITAŁU PODWYŻSZONEGO RYZYKA

Przedsiębiorcy dopiero zaczynający swoją przygodę z prowadzeniem firmy, zwłaszcza interesujący się innowacjami i sferą badawczo-rozwojową mogą poszukiwać wsparcia finansowego w postaci instrumentów oferowanych przez **Krajowy Fundusz Kapitałowy (KFK)**. Instytucja ta jest realizatorem **Działania 3.2 Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka w Programie Innowacyjna Gospodarka**.

Krajowy Fundusz Kapitałowy utworzony został w 2005 roku w celu wypełnienia luki kapitałowej poprzez zarządzanie funduszami podwyższonego ryzyka w Polsce. Właścicielem 100% akcji KFK jest Bank Gospodarstwa Krajowego, który sprawuje również nadzór nad funduszem.

KFK, wykorzystując środki z Programu Innowacyjna Gospodarka, inwestuje w **fundusze venture capital/private equity**, które zasilają kapitałowo małe i średnie przedsiębiorstwa na różnych etapach ich rozwoju. Fundusze w szczególności uwzględniają przedsiębiorców innowacyjnych, prowadzących działalność badawczo-rozwojową oraz przedsiębiorców o dużym potencjale rozwoju. Aby zapewnić szerszy dostęp do finansowania, KFK poszukuje również innych źródeł do inwestowania dlatego, poza środkami Programu Innowacyjna Gospodarka, korzysta także z dotacji budżetu krajowego, środków własnych oraz funduszy przewidzianych w Szwajcarsko-Polskim Programie Współpracy.

KFK nie inwestuje bezpośrednio w przedsiębiorstwa. Jego rolą jest wybór funduszy venture capital/private equity, które następnie zaoferują wsparcie firmom z sektora MSP.

Podmioty inwestujące w fundusze venture capital bądź private equity wybierane są przez KFK w drodze otwartego konkursu ofert. Ogłoszenia o konkursach umieszczane są na stronie internetowej www.kfk.org.pl. Udział KFK w kapitalizacji funduszu może wynieść maksymalnie 50%.

Wybrane przez Krajowy Fundusz Kapitałowy fundusze otrzymują środki na:

- 1) dokapitalizowanie instrumentów, z których fundusze inwestują w MSP,
- 2) refundację części kosztów zarządzania funduszem kapitału podwyższonego ryzyka.

Wsparcie uzyskane przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka zostaje następnie przeznaczone na **inwestycje i zarządzanie portfelem mikro, małych i średnich przedsiębiorstw**, szczególnie o charakterze innowacyjnym, znajdujących się na początkowych etapach rozwoju lub prowadzących działalność B+R.

Fundusze venture capital (VC) oferują wsparcie kapitałowe małym, ale już prężnie funkcjonującym spółkom. Jeśli pomysł na biznes zyska uznanie zespołu inwestycyjnego funduszu, to firma może liczyć na dofinansowanie w wysokości od kilku do nawet kilkudziesięciu milionów euro. W zamian za to fundusz zostaje udziałowcem firmy, przejmując często dużo ponad 50 proc. jej udziałów.

Trochę inaczej wygląda sprawa z **funduszami private equity (PE)**. Tego typu fundusze inwestują tylko w duże i stabilne spółki, które ugruntowały już swoją pozycję na rynku.

Podstawowa korzyść dla przedsiębiorcy to oczywiście zdobycie kapitału niezbędnego do dalszego rozwoju spółki. Nie do przecenienia jest też oferowana przez fundusz wiedza z zakresu prowadzenia i rozwoju firmy, jak również liczne kontakty biznesowe.

Krajowy fundusz kapitałowy zarządza następującymi funduszami podwyższonego ryzyka:		
BBI Seed Fund	http://www.bbiseed.pl	wybrany w 2007 r. (dotacja celowa budżetu państwa)
Helix Ventures Partners	http://www.fundusz-hvp.pl	wybrany w 2007 r. (dotacja celowa budżetu państwa)
Skyline Venture Sp. z o.o.	http://www.skyline.com.pl	wybrany w 2009 r. (wsparcie z POIG)
Asset Management Black Lion Sp. z o.o. SKA	http://blacklion.com.pl	wybrany w 2009 r. (wsparcie z POIG)
Internet Ventures FIZ	http://www.mci.pl http://www.iif.pl	wybrany w 2009 r. (wsparcie z POIG)
Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SATUS S.A.	http://www.satus.pl	wybrany w 2009 r. (wsparcie z POIG)
Opera Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	http://www.opera.pl	wybrany w 2009 r. (wsparcie z POIG)
GPV Investment Management Limited	http://www.gpventures.pl	wybrany w 2009 r. (wsparcie z POIG)
Innovation Nest	http://www.innovationnest.pl	wybrany w 2010 r. (wsparcie z POIG)
Inovo Venture Fund I	http://inovo.com.pl	wybrany w 2010 r. (wsparcie z POIG)
Speed Up Innovation	http://speedupinnovation.com	wybrany w 2010 r. (wsparcie z POIG)
Avanu Venture Capital Management	nd.	wybrany w 2010 r. (wsparcie z POIG)
Nomad Management GmbH S.K.A.	http://www.nomadfund.pl	wybrany w 2010 r. (wsparcie z programu szwajcarskiego)
ZERNIKE META VENTURES Societa per Azioni Ingenium Poland S.K.A.	http://www.zernikemetaventures.com	wybrany w 2010 r. (wsparcie z programu szwajcarskiego)
Bastion Venture Fund	nd.	wybrany w 2011 r. (wsparcie z programu szwajcarskiego)
Experior Sp. z o.o. Venture Fund I	http://www.experior.com.pl	wybrany w 2011 r. (wsparcie z programu szwajcarskiego)

Tabela nr 6: Fundusze Kapitałowe wybrane przez KFK

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach Krajowego Funduszu Kapitałowego www.kfk.org.pl

Trwa proces inwestycyjny funduszy kapitału podwyższonego ryzyka wybranych w konkursie ogłoszonym przez KFK w połowie 2012 roku. Oznacza to, że będą dostępne kolejne fundusze, finansowane ze środków Programu Innowacyjna Gospodarka, które zainwestują w innowacyjne firmy. Ich lista zostanie udostępniona na stronie internetowej KFK: www.kfk.org.pl.

2.3 PROGRAM INNOWACYJNA GOSPODARKA – DZIAŁANIE 3.3 TWORZENIE SYSTEMU UŁATWIAJĄCEGO INWESTOWANIE W MSP, PODDZIAŁANIE 3.3.1 WSPARCIE DLA IOB

Przedsiębiorcy poszukujący nie tylko wsparcia finansowego, ale także doradztwa w zakresie inwestycji, pozyskiwania partnerów, rozwoju swojej działalności, mogą skorzystać z oferty **instytucji otoczenia biznesu** realizujących projekty dofinansowane z **Poddziałania 3.3.1 Wsparcie dla IOB w Programie Innowacyjna Gospodarka**.

Instytucje otoczenia biznesu (IOB) to podmioty oferujące przedsiębiorcom pomoc związaną z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. Zaliczamy do nich np.:

- stowarzyszenia przedsiębiorców,
- izby gospodarcze,
- samorządy przedsiębiorców,
- centra wspierania przedsiębiorczości,
- centra i ośrodki transferu technologii,
- instytucje sfery badawczo-rozwojowej,
- parki naukowo-technologiczne i przemysłowe.

IOB to również ośrodki zapewniające początkującym przedsiębiorcom z sektora MSP pomoc w uruchomieniu i prowadzeniu firmy oferującej produkt lub usługę, która powstała w wyniku zastosowania nowej technologii (inkubatory przedsiębiorczości). Do IOB zaliczamy też poszczególne instytucje udzielające wsparcia finansowego na działalność.

Tak, jak w przypadku działania 3.1, przedsiębiorca zainteresowany skorzystaniem z oferty działania 3.3.1 powinien zgłosić się do którejś z IOB wybranej w otwartym konkursie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Dzięki uzyskanym z Programu Innowacyjna Gospodarka środkom, IOB mogą świadczyć usługi nieodpłatnie bądź na lepszych warunkach, niż rynkowe.

Wiele IOB prowadzi projekty zmierzające do **kształtowania gotowości inwestycyjnej** firm poprzez przygotowanie potencjalnych i obecnych przedsiębiorców do poszukiwania inwestorów (np. poprzez debiut na giełdzie) oraz do właściwej prezentacji swojej oferty. Realizowane są także przedsięwzięcia mające na celu **nawiązywanie współpracy pomiędzy działającymi sieciami inwestorów prywatnych**, w tym sieciami aniołów biznesu, a m.in. inkubatorami przedsiębiorczości, jak również pomiędzy sieciami a funduszami kapitału podwyższonego ryzyka. Istotne jest również **powstawanie nowych i rozwój istniejących sieci inwestorów prywatnych**, w tym sieci aniołów biznesu. Aby ułatwić przedsiębiorcom nawiązywanie wzajemnych relacji w ramach Poddziałania 3.3.1 organizowane są także **platformy wymiany do-**

świadzeń w zakresie potencjalnych inwestycji, w tym konferencje, seminaria, warsztaty oraz **platformy służące kojarzeniu inwestorów z przedsiębiorcami** poszukującymi zewnętrznych źródeł finansowania o charakterze udziałowym.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości przeprowadziła do tej pory dwa konkursy dla instytucji otoczenia biznesu chcących uzyskać dofinansowanie na swoją działalność i na realizację wsparcia dla przedsiębiorców. Listy wybranych podmiotów można znaleźć na stronie internetowej PARP: www.parp.gov.pl.

Instytucje wybrane w 2008 r.	
Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan	http://pkpplewiatan.pl
Fundacja Aurea Mediocritas	http://www.aureamediocritas.pl
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	http://nowa.arrsa.pl
Poznański Inkubator Przedsiębiorczości	http://www.paip.pl
Fundacja Obserwatorium Zarządzania	http://obserwatorium.pl
Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości	http://www.inkubatory.pl
Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	http://www.darr.pl
Polska Fundacja Przedsiębiorczości	http://www.pfp.com.pl
Spółka Zarządzająca Funduszami Kapitału Załączkowego SATUS Sp. z o.o.	http://www.satus.pl

Tabela nr 7: Instytucje otoczenia biznesu realizujące projekty w ramach Poddziałania 3.3.1 Programu Innowacyjna Gospodarka (2008 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości www.parp.gov.pl

Instytucje wybrane w 2009 r.	
Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.	http://www.sse.krakow.pl
Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	http://www.larr.lodz.pl
Fundacja Aurea Mediocritas	http://www.aureamediocritas.pl
Secus Wsparcie Biznesu Sp. z o.o.	http://www.secus.pl
Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji Sp. z o.o.	http://www.parklotniczy.pl
Krajowa Izba Gospodarcza	http://www.kig.pl
SpeedUp IQbator Sp. z o.o.	http://iqbator.pl
Lubelska Fundacja Rozwoju	http://www.lfr.lublin.pl
Trinity Capital Sp. z o.o.sk	http://www.tcbn.pl
Agencja Rozwoju Regionalnego ARLEG S.A.	http://arleg.eu
Fundacja Obserwatorium Zarządzania	http://obserwatorium.pl
Agencja Rozwoju Lokalnego S.A.	http://arl-jaworzno.com.pl
Miasteczko Multimediale Sp. z o.o.	http://miasteczkomultimedialne.pl
Stowarzyszenie PRIMUS INTER PARES	http://www.primusinterpares.pl
INVESTIN Sp. z o.o.	http://investin.pl
Agencja Rozwoju Pomorza Spółka Akcyjna	http://www.arp.gda.pl
Fundacja Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych	http://ines.org.pl

Tabela nr 8: Instytucje otoczenia biznesu realizujące projekty w ramach Poddziałania 3.3.1 Programu Innowacyjna Gospodarka (2009 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości www.parp.gov.pl

2.4 PROGRAM INNOWACYJNA GOSPODARKA – WSPARCIE DLA INNOWACYJNYCH FIRM

W 2013 roku w Programie Innowacyjna Gospodarka pojawił się pilotażowy instrument inżynierii finansowej. Jest to **fundusz pożyczkowy skierowany do nowatorskich przedsiębiorców**.

O pożyczkę starać się mogą **mikro bądź małe przedsiębiorstwa**, które nie rozpoczęły jeszcze sprzedaży produktu bądź usługi („**kapitał wczesnego etapu rozwoju**”), bądź które prowadzą sprzedaż nie dłużej niż rok („**kapitał na rozszerzenie działalności**”). Kwota pożyczki nie przekroczy **2 mln zł**. Co ważne, warunkiem wystąpienia przez przedsiębiorcę o taką pożyczkę jest wcześniejsze zawarcie **umowy inwestycyjnej z aniołem biznesu** (prywatnym podmiotem inwestującym bezpośrednio w przedsiębiorstwo oraz udzielającym doradztwa w zamian za udział w kapitale własnym firmy). Ideą funduszu pożyczkowego w Programie Innowacyjna Gospodarka jest bowiem **połączenie inwestycji kapitałowych aniołów biznesu i wsparcia pożyczkowego** ze środków publicznych. Dodatkowo, pożyczka może stanowić co najwyżej dwukrotność kwoty inwestowanej w dane przedsiębiorstwo przez anioła biznesu. Oznacza to, że wsparcie firmy może sięgnąć nawet 3 lub więcej mln zł (maksymalnie 2 mln zł pożyczki stanowiące dwukrotność prywatnej inwestycji anioła biznesu, a więc minimum 1 mln zł). Spłata pożyczki, poprzedzona okresem karencji, powinna nastąpić w okresie **maksymalnie 8 lat** w przypadku kapitału wczesnego etapu rozwoju oraz **co najwyżej 6 lat** w przypadku kapitału na rozszerzenie działalności. Stałe oprocentowanie pożyczki wynosi **6,5%**.

Za wdrożenie nowego instrumentu pożyczkowego odpowiada Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa

22 432 89 91/ 92/ 93

0 801 33 22 02

info@parp.gov.pl

www.parp.gov.pl

2.5 ZAKŁADANIE WŁASNEJ FIRMY – PROGRAM KAPITAŁ LUDZKI, DZIAŁANIE 6.2 WSPARCIE ORAZ PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SAMOZATRUDNIENIA

W ramach **Programu Kapitał Ludzki**, który jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, można uczestniczyć w szkoleniach, a następnie otrzymać do 40 tys. zł dotacji bądź do 50 tys. zł pożyczki na uruchomienie własnego biznesu.

Osoba zainteresowana dotacją/pożyczką powinna mieć w miarę dobrze sprecyzowany **pomysł na biznes**. Następnie niezbędny jest kontakt z instytucjami, które udzielają takiego wsparcia – nazywane są one **operatorami wsparcia** i działają na podobnych zasadach, co inkubatory w działaniu 3.1 PO IG. Operatorzy wybierani są przez instytucje odpowiadające za realizację Programu Kapitał Ludzki w poszczególnych województwach.

Województwo	Instytucja	Strona internetowa
dolnośląskie	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	www.pokl.dwup.pl
kujawsko-pomorskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu	www.wup.torun.pl/pokl
lubelskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	www.wup.lublin.pl/pokl
lubuskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze	www.wup.zgora.pl
łódzkie	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi	pokl.wup.lodz.pl
małopolskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie	www.pokl.wup.krakow.pl
mazowieckie	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych	pokl.mazowia.eu
opolskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu	www.pokl.opole.pl
podkarpackie	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	www.wup-rzeszow.pl
podlaskie	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	www.pokl.wrotapodlasia.pl
pomorskie	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	www.defs.woj-pomorskie.pl
śląskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach	efs.wup-katowice.pl
świętokrzyskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach	www.wup.kielce.pl/pokl
warmińsko-mazurskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie	www.up.gov.pl/pokl
wielkopolskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	efs.wup.poznan.pl
zachodniopomorskie	Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie	www.wup.pl/pokl

Tabela nr 9: Instytucje odpowiedzialne za realizację Działania 6.2 Programu Kapitał Ludzki w regionach

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Programu Kapitał Ludzki www.efs.gov.pl

Po wybraniu operatora, uczestnictwo w projekcie rozpoczyna się od **szkolenia**, na którym uczestnik zdobywa wiedzę i podnosi kompetencje w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. W trakcie szkolenia przyszły przedsiębiorca nauczy się tworzyć biznesplan dla planowanej firmy. Każdy operator sam ustala terminy, program i warunki zaliczenia szkolenia. Tematy szkoleń, oprócz tworzenia biznesplanu, dotyczą prowadzenia własnej działalności gospodarczej np. podstaw rachunkowości, podatków, prawa.

W projektach Działania 6.2 mogą brać udział jedynie **osoby, które aktualnie (oraz w ciągu 12 miesięcy przed rozpoczęciem szkolenia) nie prowadziły własnej działalności gospodarczej**. Szkolenia będą skierowane w szczególności do:

- osób pozostających bez zatrudnienia przez okres co najmniej kolejnych 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat,
- kobiet (w tym zwłaszcza powracających oraz wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci),
- osób do 25. roku życia,
- osób niepełnosprawnych,
- osób po 45. roku życia,
- mieszkańców miejscowości do 25 tys. mieszkańców zamierzających podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych (niezwiązanych z produkcją rolną i zwierzęcą).

Po szkoleniu należy złożyć do operatora **wnioski wraz z biznesplanem** o przyznanie **pomocy finansowej do 40 (lub 50 w przypadku pożyczek) tys. zł**, na wydatki niezbędne do uruchomienia działalności (np. wyposażenie, maszyny, remont lokalu, promocja firmy, niezbędny towar) **oraz ew. o przyznanie tzw.**

wsparcia pomostowego, czyli wypłacanych miesięcznie (przez maksymalnie 12 miesięcy) dotacji w wysokości **około 1200 zł/m-c**, z przeznaczeniem na wydatki bieżące (np. czynsz, ubezpieczenia).

Ocena biznesplanu powinna obejmować w szczególności następujące elementy wraz z przypisaną im punktacją oraz pisemnym uzasadnieniem dla przyznanej oceny:

- celowość przedsięwzięcia (uzasadnienie dla utworzenia firmy),
- wykonalność przedsięwzięcia (dostępność zasobów, możliwości pozyskania rynków zbytu, zapewnienie płynności finansowej po upływie okresu 12 miesięcy od zarejestrowania przedsiębiorstwa),
- operatywność (przejrzystość, prostota, zrozumiałość założeń),
- wielowariantowość (możliwość rozszerzenia działalności lub zmiany jej profilu),
- kompletność (całościowość opisu przedsięwzięcia),
- racjonalność.

W przypadku zaakceptowania biznesplanu, następuje rejestracja działalności i, po podpisaniu umowy z operatorem, przekazanie dotacji.

Przekazanie dotacji wiąże się z koniecznością **ustanowienia zabezpieczenia** zwrotu przyznanych dotacji, na wypadek niedotrzymania warunków umowy dotyczącej ich przyznania. Formami zabezpieczenia zwrotu przez Uczestnika środków otrzymanych na rozwój przedsiębiorczości mogą być: poręczenie, weksel z poręczeniem wekslowym (aval), gwarancja bankowa, zastaw na prawach lub rzeczach, blokada rachunku bankowego albo akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika.

Jeżeli operator pozytywnie rozpatrzy wnioski, dotacja, wsparcie pomostowe i szkolenia będą **bezpłatne i bezzwrotne pod warunkiem, że firma będzie działała minimum przez rok** od daty podpisania umowy o przyznaniu dotacji oraz prawidłowo rozliczy się z otrzymanej dotacji.

Ponadto, na przedsiębiorcy spoczywają obowiązki:

- składania dokumentów poświadczających prowadzenie działalności gospodarczej i innych dokumentów związanych z realizacją projektu,
- poddania się kontroli doraźnej uprawnionych instytucji (np. operatora albo instytucji, która przyznała dotację operatorowi).

Od początku 2012 roku w ramach Działania 6.2 w Programie Kapitał Ludzki pojawiła się inna możliwość uzyskania wsparcia na otwarcie działalności gospodarczej, która stopniowo staje się dominującą formą. Obok dotacji na założenie firmy, wprowadzone zostały **pożyczki na start**. Pożyczka przyznawana w ramach Działania 6.2 przekazywana jest jednorazowo i może wynieść **nie więcej niż 50 tys. zł**. Zasady spłaty są ustalane przez operatora wsparcia. Przed uzyskaniem pożyczki osoba planująca założyć firmę może liczyć, podobnie jak w przypadku dotacji, na **doradztwo i szkolenia** przygotowujące ją do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej. W przypadku przyznawania pożyczki **nie przewidziano natomiast wsparcia pomostowego** dla nowo otwartych firm.

W II kwartale 2013 roku w większości województw dominującą rolę odgrywają pożyczki na zakładanie działalności gospodarczej. Dotacje w niektórych regionach już się skończyły, a w niektórych dostępne są tylko dla osób w wyjątkowo trudnej sytuacji na rynku pracy.

2.6 REGIONALNE FUNDUSZE POŻYCZKOWE

Regionalne Programy Operacyjne poszczególnych województw przewidują instrumenty podobne do działania 3.2 w Programie Innowacyjna Gospodarka. Umożliwiają bowiem dokapitalizowanie działających na terenie danego województwa funduszy kapitałowych. Z kolei te podmioty, m.in. dzięki uzyskanej dotacji z RPO, mogą **udzielać przedsiębiorcom niskooprocentowanych pożyczek, poręczeń bądź gwarancji bankowych**. Dzięki uzyskanemu dofinansowaniu oferta pożyczkowa czy poręczeniowa tych instytucji staje się bardziej korzystna niż kredyty banków komercyjnych. Zasada ta ma w szczególności zastosowanie do większości osób planujących założenie firmy lub firm na początkowym etapie działalności, które najczęściej mają bardzo ograniczony dostęp do zewnętrznego kapitału.

Pożyczki udzielane przez regionalne fundusze pożyczkowe udzielane są **mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom oraz osobom rozpoczynającym działalność gospodarczą**. Pożyczkę z funduszu można przeznaczyć wyłącznie na cele związane z działalnością gospodarczą, np. na zakup, budowę, rozbudowę lub modernizację obiektów produkcyjno-usługowo-handlowych; wyposażenie w maszyny, urządzenia, aparaty oraz ręczne narzędzia pracy; zakup wartości niematerialnych i prawnych.

Pożyczki nie są udzielane na cele konsumpcyjne, na spłatę innych zobowiązań przedsiębiorcy, w tym w szczególności zobowiązań wobec Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na spłatę zobowiązań przedsiębiorcy wobec jego pracowników.

Oferowane przez regionalne fundusze pożyczkowe wsparcie jest najczęściej **korzystnie oprocentowane, spłata rozłożona jest na większą liczbę rat i poprzedzona okresem karencji**. Przedsiębiorca musi zwykle dysponować niewielkim wkładem własnym i zawsze jest zobowiązany do zabezpieczenia pożyczki wekslem in blanco oraz innymi formami zabezpieczenia.

W każdym z województw działa **co najmniej jeden regionalny fundusz pożyczkowy**. Poniżej znajduje się lista wybranych funduszy w regionach:

woj. dolnośląskie Dolnośląski Regionalny Fundusz Pożyczkowy ul. Kłodzka 27, 57-402 Nowa Ruda tel. 74 872 50 25, 74 872 53 25 pożyczki@dolny-slask.pl www.dolny-slask.pl	woj. podkarpackie Agencja Rozwoju Regionalnego MARR S.A. ul. Chopina 18, 39-300 Mielec tel. 17 788 18 67 marr@marr.com.pl www.marr.com.pl
woj. kujawsko-pomorskie Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o. ul. Włocławska 167, 87-100 Toruń tel. 56 622 71 62 pożyczki@kujawsko-pomorskie.pl www.pozyczki.kujawsko-pomorskie.pl	woj. podlaskie Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego ul. Starobojarska 15, 15-073 Białystok tel. 85 740 86 76 pożyczki@pfrt.pl www.pozyczkowy.com.pl
woj. lubelskie Fundusz Pożyczkowy Lubelskiej Fundacji Rozwoju ul. Zana 41, 20-601 Lublin tel. 81 525 44 44 pożyczka@lfr.lublin.pl www.lfr.lublin.pl	woj. pomorskie Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. ul. Szara 32-33, 80-116 Gdańsk tel. 58 302 20 05 biuro@pfp.gda.pl www.pfp.gda.pl

woj. lubuskie Lubuski Fundusz Pożyczkowy ul. Chopina 14, 65-001 Zielona Góra tel. 68 329 78 35 f.pozyczkowy@region.zgora.pl www.lfp.region.zgora.pl	woj. śląskie Fundusz Górnośląski S.A. ul. Sokolska 8, 40-086 Katowice tel. 32 200 84 29 fg@fundusz-silesia.pl www.fgrn.com.pl
woj. łódzkie Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego ul. Tuwima 22/26, Łódź 90-002 tel. 42 664 30 43 kontakt@larr.lodz.pl www.larr.lodz.pl	woj. świętokrzyskie Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o. ul. św. Leonarda 1/14, 25-311 Kielce tel. 41 360 02 80 sekretariat@fpws.eu www.fpws.eu
woj. małopolskie Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego ul. Kordylewskiego 11, 31-542 Kraków tel. 12 617 66 30 pozyczki@marr.pl www.marr.pl	woj. warmińsko-mazurskie Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie Plac Gen. Józefa Bema 3, 10-516 Olsztyn tel. 89 521 12 78 wmarr@wmarr.olsztyn.pl www.wmarr.olsztyn.pl
woj. mazowieckie Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. ul. Hoża 86, 00-682 Warszawa tel. 22 890 04 26 pozyczki@mrfp.pl www.mrfp.pl	woj. wielkopolskie Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o.o. ul. Piekary 19, 61-823 Poznań tel. 61 656 35 00 info@warp.org.pl www.warp.org.pl
woj. opolskie Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych ul. Słowackiego 10, 45-364 Opole tel: 77 423 28 83 frs-pozyczki@fundacja.opole.pl www.fundacja.opole.pl	woj. zachodniopomorskie Regionalny Fundusz Pożyczkowy POMERANUS ul. Monte Cassino 32, 70-466 Szczecin tel. 91 312 92 16 pfp@pfp.com.pl www.pfp.com.pl

Tabela nr 10: Fundusze pożyczkowe w regionach

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych poszczególnych Regionalnych Programów Operacyjnych/Urzędów Marszałkowskich

Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe mogą występować o dofinansowanie w ramach następujących Działań w programach regionalnych funkcjonujących na terenie poszczególnych województw:

Województwo	Działanie z programu regionalnego	Instytucja
dolnośląskie	Działanie 1.3 Wsparcie odnawialnych instrumentów finansowych dla MSP	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego www.rpo.dolnyslask.pl
kujawsko-pomorskie	Działanie 5.1. Rozwój instytucji otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego www.mojregion.eu
lubelskie	Działanie 2.1. Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego www.rpo.lubelskie.pl
lubuskie	Działanie 2.5 Rozwój regionalnych i lokalnych instytucji otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego www.lrpo.lubuskie.pl
łódzkie	Działanie III.4 Rozwój otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego www.rpo.lodzkie.pl
małopolskie	Działanie 2.1 Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw Schemat D	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego www.fundusze.małopolska.pl
mazowieckie	Działanie 1.4 Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego www.rpo.mazowia.eu
opolskie	Działanie 1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego www.rpo.opolskie.pl
podkarpackie	Działanie 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości Schemat A	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego www.rpo.podkarpackie.pl
podlaskie	Działanie 1.3 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego www.rpowp.wrotapodlasia.pl
pomorskie	Działanie 1.3 Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MSP	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego www.dpr.woj-pomorskie.eu
śląskie	Poddziałanie 1.1.1 Infrastruktura rozwoju gospodarczego	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego www.rpo.slaskie.pl
świętokrzyskie	Działanie 1.3 Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego www.rpo-swietokrzyskie.pl
warmińsko-mazurskie	Poddziałanie 1.2.2 Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego www.rpo.warmia.mazury.pl
wielkopolskie	Działanie 1.3 Rozwój systemu finansowych instrumentów wsparcia przedsiębiorczości	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego www.wrpo.wielkopolskie.pl
zachodnio-pomorskie	Poddziałanie 1.3.4 Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla MSP	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego www.rpo.wzp.pl

Tabela nr 11: Działania finansujące funkcjonowanie funduszy pożyczkowych w regionach

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych poszczególnych Regionalnych Programów Operacyjnych

2.7 INICJATYWA WSPÓLNOTOWA JEREMIE

Fundusze pożyczkowe dofinansowywane są także z innych źródeł – inicjatyw wspólnotowych, czyli instrumentów inżynierii finansowej opracowanych przez Komisję Europejską (KE) we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), który zapewnia środki na ich realizację.

Inicjatywa JEREMIE to mechanizm pozadotacyjnego wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Jego nazwa to skrót od angielskiego określenia *Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises* (czyli Wspólne europejskie zasoby dla MSP).

JEREMIE ma na celu uzupełnienie występującej w polskiej gospodarce luki w zakresie finansowego wspierania aktywności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw będących we wstępnej fazie rozwoju. Misją inicjatywy JEREMIE jest dostarczanie kapitału na inwestycje tym podmiotom, które z wielu przyczyn nie mają dostępu do bankowych linii kredytowych.

Pomoc udzielana w ramach inicjatywy JEREMIE odchodzi od tradycyjnego dotacyjnego wsparcia przedsiębiorców na rzecz **mechanizmu odnawialnego**, czyli pożyczek. W związku z tym, że pożyczki są zwrotne, pieniądź będący w dyspozycji funduszu pożyczkowego dłużej krąży w gospodarce, ponieważ może być wielokrotnie wykorzystany przy kolejnych pożyczkach. Z punktu widzenia Komisji Europejskiej, mechanizm pożyczkowy jest też bardziej efektywny, niż dotacyjny, ponieważ perspektywa konieczności zwrotu przyznanych pieniędzy bardziej mobilizuje pożyczkobiorców do efektywnego i prężnego działania, oraz zmusza ich do realistycznego planowania przed wystąpieniem o pożyczkę.

Schemat organizacyjny funkcjonowania inicjatywy JEREMIE jest podobny do działania 3.2 PO IG. W każdym województwie, w którym uruchomiono JEREMIE, **wybierany jest Menedżer** zarządzający środkami inicjatywy. Następnie, Menedżer tworzy Fundusz Powierniczy i **wybiera Pośredników Finansowych**, którzy dzięki dotacji od Menedżera przyznają przedsiębiorcom różne zwrotne formy wsparcia. Po zrealizowaniu inwestycji środki te są przez przedsiębiorców zwracane i mogą być ponownie wykorzystane przez kolejne firmy.

Warto więc pamiętać o **kilku poziomach** w uruchamianiu środków w ramach JEREMIE:

Schemat 1: System uruchamiania środków w ramach inicjatywy JEREMIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych inicjatywy JEREMIE www.jeremie.com.pl

Inicjatywa JEREMIE kierowana jest do **mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym osób rozpoczynających działalność**, nieposiadających historii kredytowej oraz zabezpieczeń o wystarczającej (dla banków) wartości.

Pośrednicy finansowi oferują przedsiębiorcom następujące formy wsparcia: **poręczenia, kredyty i pożyczki, fundusze typu venture**.

Oferowane produkty mogą być przeznaczone na finansowanie działalności gospodarczej w zakresie budowy, rozbudowy lub rozszerzania działalności gospodarczej w szczególności na realizację zasadniczych zmian procesu produkcyjnego – wdrażanie nowych rozwiązań technicznych lub technologicznych; zakup

wyposażenia w maszyny, urządzenia, aparaty; budowę instalacji i urządzeń sprzyjających oszczędności surowców i energii; informatyzację i dostosowanie przedsiębiorstwa do standardów i norm krajowych oraz unijnych; tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy; inne cele gospodarcze przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorstwa.

Do tej pory siedem województw zdecydowało się na stosowanie instrumentów w ramach JEREMIE. **Menadżerem w sześciu z nich (województwa: dolnośląskie, łódzkie, mazowieckie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie) jest Bank Gospodarstwa Krajowego.** Dysponuje on **Funduszami Powierniczymi** działającymi w tych sześciu regionach kraju. W siódmym, kujawsko-pomorskim, Menadżerem jest Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy. Jednocześnie pełni on rolę Funduszu Powierniczego.

Województwo	Menedżer/Fundusz Powierniczy	Budżet Funduszu
dolnośląskie	<u>Dolnośląski Fundusz Powierniczy</u> Oddział Banku Gospodarstwa Krajowego ul. Wita Stwosza 15 50-148 Wrocław tel.: 71 38 84 244 fax.: 22 823 88 25 e-mail: dfp@bgk.com.pl osoby kontaktowe: Marta Kuczyńska, Ewa Kurzawa	405,73 mln PLN
kujawsko-pomorskie	<u>Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.</u> ul. Włocławska 167 87-100 Toruń tel.: 56 678 92 35 tel. kom. 504 219 053 e-mail: pozyczki@kujawsko-pomorskie.pl www.pozyczki.kujawsko-pomorskie.pl	39,81 mln PLN
mazowieckie	<u>Mazowiecki Fundusz Powierniczy</u> Bank Gospodarstwa Krajowego Departament Instrumentów Inżynierii Finansowej Al. Jerozolimskie 7 00-955 Warszawa tel.: 22 599 81 00 fax: 22 823 88 25 jeremie@bgk.com.pl	61,5 mln PLN
łódzkie	<u>Łódzki Regionalny Fundusz Powierniczy</u> Oddział Banku Gospodarstwa Krajowego ul. Łąkowa 29 90-554 Łódź tel.: 42 634 57 80 fax: 42 634 57 55 e-mail: lodzkie.jeremie@bgk.com.pl osoby kontaktowe: Grzegorz Kowalski, Agnieszka Lysek, Krzysztof Wychowaniec	188,63 mln PLN
pomorskie	<u>Fundusz Powierniczy JEREMIE Województwa Pomorskiego</u> Biuro Regionalne BGK ul. Targ Rybny 11, lok. 2 80-838 Gdańsk tel.: 58 320 58 57 fax: 22 823 88 25 e-mail: pomorskie.jeremie@bgk.com.pl osoby kontaktowe: Jacek Baczewski, Krzysztof Domozych, Natalia Bicka	287,39 mln PLN

wielkopolskie	<u>Fundusz Powierniczy JEREMIE Województwa Wielkopolskiego</u> Bank Gospodarstwa Krajowego – oddział ul. Murawa 12-18, wejście A 61-655 Poznań tel.: 61 885 31 05 tel.: 61 885 31 04 fax: 22 823 88 25 e-mail: wielkopolskie.jeremie@bgk.com.pl osoby kontaktowe: Agata Adamczewska, Romuald Fabisiak, Wojciech Kosiedowski	501,30 mln PLN
zachodniopomorskie	<u>Zachodniopomorski Fundusz Powierniczy JEREMIE</u> Bank Gospodarstwa Krajowego – oddział ul. Tkacka 3A 70-556 Szczecin tel.: 91 489 08 79 fax: 91 43 44 712 e-mail: zachodniopomorskie.jeremie@bgk.com.pl osoby kontaktowe: Anna Pawlak, Kamila Lewandowicz	280,00 mln PLN

Tabela 12: Fundusze powiernicze w ramach inicjatywy JEREMIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych inicjatywy JEREMIE www.jeremie.com.pl oraz www.mojregion.eu/jeremie

W każdym z regionów zostali wybrani **Pośrednicy Finansowi** realizujący wsparcie w ramach inicjatywy JESSICA. Najczęściej ich rolę pełnią fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeniowe oraz banki.

Województwo	Pośrednicy Finansowi
dolnośląskie	FUNDUSZE POŻYCZKOWE: ▪ Fundusz Regionu Wałbrzyskiego ▪ Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych ▪ Polska Fundacja Przedsiębiorczości Oddział we Wrocławiu ▪ Agencja Rozwoju Regionalnego „AGROREG” S.A. ▪ IKB Leasing Polska Sp. z o.o. ▪ Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego ▪ Agencja Leasingu i Finansów ALIF SA FUNDUSZE PORĘCZNIOWE: ▪ Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Jeleniej Górze ▪ Fundusz Poręczeń Kredytowych Powiatu Dzierżoniowskiego Sp. z o.o. ▪ Dolnośląski Fundusz Gospodarczy Sp. z o.o. BANKI: ▪ FM Bank ▪ Bank Polskiej Spółdzielczości ▪ Bank Spółdzielczy w Trzebnicy
kujawsko-pomorskie	FUNDUSZE POŻYCZKOWE: ▪ Polska Fundacja Przedsiębiorczości Oddział w Bydgoszczy ▪ Poręczenia Kredytowe sp. z o.o. FUNDUSZE PORĘCZENIOWE: ▪ Grudziądzkie Poręczenia Kredytowe sp. z o.o. ▪ Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. ▪ Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. BANKI: ▪ Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy
mazowieckie	Menedżer Funduszu Powierniczego JEREMIE Województwa Mazowieckiego jest na etapie przeprowadzania konkursu na Pośredników Finansowych

łódzkie	FUNDUSZE POŻYCZKOWE: ▪ Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ▪ Fundacja Rozwoju Gminy Żelów ▪ Stowarzyszenie Ostrowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości ▪ Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości ▪ Polska Fundacja Przedsiębiorczości Oddział w Łodzi ▪ IKB Leasing Polska Sp. z o.o. FUNDUSZE PORĘCZENIOWE: ▪ Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego BANKI: ▪ FM Bank ▪ PA-CO Bank ▪ ESBank Bank Spółdzielczy
pomorskie	FUNDUSZE POŻYCZKOWE: ▪ Polska Fundacja Przedsiębiorczości Oddział w Gdańsku ▪ Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. ▪ IKB Leasing Polska Sp. z o.o. ▪ Towarzystwo Rozwoju Powiśla ▪ Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych SA ▪ Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne SA FUNDUSZE PORĘCZENIOWE: ▪ Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. ▪ Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne SA BANKI: ▪ FM Bank ▪ Bank Spółdzielczy w Czerniewcu
wielkopolskie	FUNDUSZE POŻYCZKOWE: ▪ Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o.o. ▪ Stowarzyszenie Ostrzeszowskie Centrum Przedsiębiorczości ▪ Fundacja Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości ▪ Polska Fundacja Przedsiębiorczości Oddział w Poznaniu ▪ Stowarzyszenie Ostrowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości ▪ Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Koninie ▪ IKB Leasing Polska Sp. z o.o. ▪ Konsorcjum podmiotów regionu śremskiego ▪ Fundusz Pożyczkowy Aktywna Wielkopolska ECDF-TISE FUNDUSZE PORĘCZENIOWE: ▪ Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. ▪ Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. ▪ Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A. BANKI: ▪ FM Bank
zachodniopomorskie	FUNDUSZE POŻYCZKOWE: ▪ Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa Biuro Terenowe w Polczynie Zdroju ▪ Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. ▪ Polska Fundacja Przedsiębiorczości ▪ Fundacja Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości ▪ Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ▪ Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych FUNDUSZE PORĘCZENIOWE: ▪ Zachodniopomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. ▪ Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina Sp. z o.o. ▪ Fundusz Poręczeń Kredytowych w Stargardzie Szczecińskim Sp. z o.o. BANKI: ▪ Gospodarczy Bank Spółdzielczy w Barlinku ▪ FM Bank ▪ Gospodarczy Bank Spółdzielczy w Choszcznie ▪ IDEA Bank

Tabela nr 13: Pośrednicy finansowi w ramach inicjatywy JEREMIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych inicjatywy JEREMIE www.jeremie.com.pl oraz www.mojregion.eu/jeremie

3.1 PROGRAM CIP

Poza funduszami w postaci programów operacyjnych bądź inicjatyw wspólnotowych, Komisja Europejska opracowuje także **programy ramowe**, za pośrednictwem których wspierane są różne sektory gospodarki.

Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (*Competitiveness and Innovation Framework Programme 2007–2013 – CIP*) stworzony został przede wszystkim z myślą o małych i średnich przedsiębiorstwach. Ma za zadanie wspierać działalność innowacyjną (w tym innowacje ekologiczne), zapewnić lepszy dostęp do środków finansowych oraz świadczyć usługi wsparcia dla biznesu na poziomie regionalnym. Ponadto, program ma zachęcać do szerszego i lepszego wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) oraz wspomagać rozwój społeczeństwa informacyjnego, a także promować wzmoczone wykorzystanie energii odnawialnej i efektywność energetyczną.

Na CIP składają się **trzy programy szczegółowe**. Każdy z nich ma swoje szczególne cele, mające w założeniu przyczyniać się do poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw oraz wspierać ich zdolność innowacyjną w danych obszarach prowadzonej działalności, jak np. technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT) lub energetyka zrównoważona środowiskowo.

Programy szczegółowe CIP to:

- **Program na Rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji (*Entrepreneurship and Innovation Programme EIP*)** obejmujący działania na rzecz przedsiębiorczości, małych i średnich przedsiębiorców, konkurencyjności i innowacji.
- **Program na Rzecz Wspierania Polityki Dotyczącej Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (*Information Communication Technologies – Policy Support Programme – ICT-PSP*)** mający na celu szybkie wdrożenie technologii informacyjnych i komunikacyjnych, a także pobudzenie innowacji poprzez zwiększenie zakresu stosowanych technologii.
- **Inteligentna Energia – Program dla Europy (*Intelligent Energy Europe Programme – IEE*)** obejmujący działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej oraz racjonalne wykorzystanie zasobów energetycznych, promowanie nowych i odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie dywersyfikacji jej źródeł. Program dla Europy jest programem o charakterze nieinwestycyjnym, koncentrującym się na usuwaniu technologicznych barier i stymulowaniu rozwoju rynku energii w Unii Europejskiej.

Największe wymierne korzyści dla przedsiębiorców oferuje **Program na Rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji**. CIP-EIP stosuje **instrumenty finansowe oraz pozafinansowe**.

Instrumenty finansowe CIP	Instrumenty pozafinansowe CIP
GIF – High Growth and Innovative SME Facility GIF inwestuje w fundusze podwyższonego ryzyka, w tym fundusze finansujące wczesne stadium rozwoju firmy (seed capital), fundusze działające w skali regionu lub koncentrujące się na określonych sektorach/technologiach, fundusze typu venture capital finansujące działania badawczo-rozwojowe itp. Dofinansowane ze środków EIP fundusze udostępniają następnie kapitał innowacyjnym MSP o wysokim potencjale wzrostu, umożliwiając im rozpoczęcie i rozwój działalności, wprowadzenie produktów i usług na rynek, czy wreszcie prowadzenie działalności badawczej i rozwojowej.	Usługi wspierające działalność gospodarczą i innowacje Wsparcie na rzecz tworzenia sieci punktów konsultacyjnych świadczących usługi w zakresie: ▪ informacji otrzymywanej od podmiotów gospodarczych, współpracy tych podmiotów, ▪ innowacyjności, technologii i transferu wiedzy (know-how), ▪ zachęcania MSP do udziału w programie ramowym UE w dziedzinie badań i rozwoju technologii.
SMEG – SME Guarantee Facility System poręczeń dla MSP – zapewnia dodatkowe zabezpieczenie kapitału dla instytucji udzielającym MSP m.in. pożyczek i gwarancji kredytowych.	EIP – system wsparcia dla innowacyjności w biznesie Dofinansowanie działań sieci podmiotów publicznych wspierających działalność innowacyjną.
CBS – Capacity Bulding Scheme System rozwijania zdolności instytucji pośrednictwa finansowego. Zadaniem instrumentu jest zwiększenie specjalistycznej wiedzy nt. inwestycji i technologii w instytucjach finansowych inwestujących w innowacyjne MSP lub w MSP o znacznym potencjale wzrostu.	EIP – Innowacje ekologiczne Wspierane będzie wykorzystanie innowacyjnych produktów, procesów i usług sprzyjających redukcji szkodliwego wpływu na środowisko, zapobieganie zanieczyszczeniom lub osiągające bardziej efektywne i odpowiedzialne zużycie zasobów naturalnych.
	EIP – Analiza polityki, rozwój i koordynacja działań państw uczestniczących w programie W celu realizacji tego komponentu podejmowane będą następujące działania: ▪ badania, gromadzenie danych, badania opinii publicznej i publikacje, ▪ spotkania ekspertów, w tym reprezentujących instytucje publiczne oraz zainteresowane strony, ▪ konferencje i inne wydarzenia, ▪ podnoszenie świadomości, nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów, ▪ analiza porównawcza realizacji projektów na szczeblu krajowym i regionalnym oraz opracowanie właściwej praktyki, jej rozpowszechnianie i wdrażanie.

Tabela nr 14: Instrumenty finansowe i pozafinansowe w Programie CIP

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Programu CIP www.cip.gov.pl

Przedsiębiorców najczęściej interesuje wsparcie finansowe. **Obecnie dla polskich firm dostępne są dwa rodzaje instrumentów finansowych – GIF**, którego głównym celem są inwestycje kapitałowe w wyspecjalizowane fundusze podwyższonego ryzyka **oraz SME**, którego celem jest udzielanie gwarancji bezpośrednich na rzecz pośredników finansowych oraz udzielanie regwarancji na rzecz działających programów gwarancyjnych.

Instrumenty finansowe realizowane w programie EIP są wdrażane **przez Pośredników Finansowych wybieranych przez Krajowy Punkt Kontaktowy dla Programu na Rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji**. Do Pośredników Finansowych należą:

Pośrednik	Oferta
Bank Przemysłowo-Handlowy SA	– kredyt inwestycyjny – finansowanie wydatków inwestycyjnych na utworzenie nowego, modernizację bądź powiększenie istniejącego majątku trwałego dla firm – Auto Sezam – kredyt na sfinansowanie zakupu samochodu bądź innych środków transportu
Europejski Fundusz Leasingowy	– Start Leasing – wsparcie finansowania umów leasingowych z mikro, małymi i średnimi przedsiębiorstwami, a w szczególności nowo powstałymi
Bank Pekao SA	– standardowy kredyt inwestycyjny – prosty kredyt inwestycyjny – prosty kredyt inwestycyjny na zakup środków transportu – kredyt obrotowy dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą (działających nie dłużej niż 2 lata)
POLFUND Fundusz Poręczeń Kredytowych	– poręczenie na start – poręczenie dla firm rozpoczynających działalność lub będących we wczesnej fazie rozwoju (działających nie dłużej niż 3 lata) – poręczenie Biznes Ekspres – poręczenie dla kredytu o mieszanej strukturze finansowania lub finansującego kapitał obrotowy – poręczenie Micro Invest 2 – poręczenie dla kredytu inwestycyjnego
BNP Paribas Bank Polska SA	– kredyt inwestycyjny – kredyt hipoteczny – pożyczka hipoteczna – finansowanie kontraktów – kredyt inwestycyjny EBI
Polski Fundusz Gwarancyjny	– poręczenie dla innowacji – produkt skierowany dla przedsiębiorców prowadzących działalność w obszarze podwyższonego ryzyka

Tabela nr 15: Pośrednicy finansowi w CIP-EIP

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Programu CIP www.cip.gov.pl oraz na stronie Ministerstwa Gospodarki www.mg.gov.pl

Krajowe Punkty Kontaktowe to instytucje finansowane przez Ministerstwo Gospodarki i koordynowane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, w których można uzyskać informacje na temat programu ramowego CIP. Punkty kontaktowe dla poszczególnych programów szczegółowych CIP to:

1. Dla programu CIP-EIP Instrumenty pozafinansowe oraz CIP ICT-PSP: **Instytut Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk**
2. Dla programu CIP-EIP Instrumenty finansowe: **Związek Banków Polskich**
3. Dla programu CIP-IEE: **Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.**

Realizacja Programu CIP rozpoczęła się w 2007 r. i potrwa do 2013 r. Budżet przeznaczony na jego realizację w tym okresie wynosi 3,621 mld euro.

Komisja Europejska opracowuje już nowy program dedykowany podnoszeniu konkurencyjności MSP w latach 2014–2020 – **program COSME (ang. Programme for the Competitiveness of Enterprises and SMEs)**. Ma on stanowić kontynuację programu CIP. Planowany budżet programu COSME na lata 2014–2020 to 2,5 mld euro. Nowy Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw skierowany

jest zwłaszcza do przedsiębiorców, którzy skorzystają z łatwiejszego dostępu do finansowania swojej działalności gospodarczej, a także do obywateli, którzy mają problemy związane z założeniem lub prowadzeniem własnej działalności gospodarczej oraz do władz państw członkowskich UE, które uzyskają lepsze wsparcie dla działań zmierzających do opracowania i realizacji skutecznych reform polityki. Realizacja programu ma na celu ułatwienie dostępu do finansowania dla MSP, kreowanie odpowiedniego środowiska sprzyjającego tworzeniu nowych przedsiębiorstw, wspieranie przedsiębiorczości w Europie i wzmocnienie konkurencyjności europejskiej gospodarki oraz wspieranie internacjonalizacji małych i średnich przedsiębiorstw.

3.2 PROGRAM RAMOWY W ZAKRESIE BADAŃ I ROZWOJU

7. Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) jest największym mechanizmem finansowania i kształtowania badań naukowych na poziomie europejskim. Jest to program siedmioletni realizowany w latach 2007–2013 o budżecie wynoszącym prawie 54 miliardy euro.

7PR składa się z **czterech programów szczegółowych**, uzupełnionych o program obejmujący badania nuklearne (EURATOM) i działania Wspólnotowego Centrum Badawczego (JRC).

- **Program szczegółowy dotyczący współpracy** (*Cooperation*) ma za zadanie wspieranie ponadnarodowej kooperacji naukowo-badawczej w wybranych obszarach tematycznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu i technologicznemu.
- **Program w zakresie pomysłów i kreatywności** (*Ideas*) promuje badania inicjowane przez naukowców we wszystkich dziedzinach wiedzy, realizowane przez pojedyncze zespoły krajowe lub ponadnarodowe.
- **Program stawiający sobie za cel kapitał ludzki** (*People*) ma za zadanie ilościowe i jakościowe wzmocnienie potencjału ludzkiego w zakresie badań i rozwoju technologicznego w Europie oraz zachęcanie do mobilności międzynarodowej i międzysektorowej.
- **Program wspierający możliwości rozwoju** (*Capacities*) dotyczy kluczowych aspektów europejskiego potencjału w zakresie badań, rozwoju technologicznego i innowacji, takich jak infrastruktury badawcze, klastry badawcze, potencjał badawczy wszystkich regionów, społeczeństwo oparte na wiedzy i inne.

Do programów uzupełniających 7PR należą **EURATOM oraz Wspólnotowe Centrum Badawcze**. Pierwszy z nich ma na celu wspieranie działań badawczo-szkoleniowych z zakresu energetyki jądrowej. Drugi – JRC (*Joint Research Centre* – Wspólnotowe Centrum Badawcze) zajmuje się działaniami naukowymi i technologicznymi nie należącymi do obszaru badań jądrowych – zwłaszcza w przemyśle, rolnictwie, edukacji, ochronie środowiska.

W projektach finansowanych ze środków 7 Programu Ramowego mogą brać udział **osoby fizyczne oraz osoby prawne**. Przykładowymi jednostkami są: uczelnie wyższe, organizacje badawcze, organizacje międzynarodowe, instytucje publiczne, organy samorządowe, a także przedsiębiorstwa. Szczególnie często w przedsięwzięciach biorą udział firmy prowadzące działalność badawczo-rozwojową bądź przedsiębiorstwa innowacyjne.

Szczególnym zainteresowaniem przedsiębiorców cieszy się program szczegółowy dotyczący współpracy – *Cooperation*. Program ten finansuje bowiem często bardzo czasochłonne, skomplikowane i drogie projekty badawcze. Firmy planujące zrealizować takie projekty, dzięki podjęciu współpracy w ramach 7 PR z innymi podmiotami z UE, zyskują nie tylko ich dofinansowanie, ale i dostęp do wiedzy, zasobów i kontaktów podmiotów z nimi współpracujących. O dofinansowanie w ramach *Cooperation* mogą występować zespoły złożone z minimum 3 podmiotów z różnych państw UE, planujące prowadzenie badań w obszarach:

- zdrowie,
- żywność, rolnictwo, rybołówstwo i biotechnologia,
- technologie informacyjne i komunikacyjne,
- nanonauki, nanotechnologie, materiały i nowe technologie produkcyjne,
- energia,
- środowisko (łącznie ze zmianami klimatycznymi),
- transport (łącznie z aeronautyką),
- nauki społeczno-ekonomiczne i humanistyczne,
- przestrzeń kosmiczna,
- bezpieczeństwo.

Od 2012 roku konkursy realizowane w 7PR ogłaszane są na stronie internetowej **Dyrekcji Generalnej ds. Badań i Innowacji w Komisji Europejskiej**, w części „Participant Portal” (<http://ec.europa.eu>). Wdrażaniem 7 Programu Ramowego w Polsce zajmuje się **Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych Unii Europejskiej (KPK) działający przy Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN**. Wszystkie działania KPK koncentrują się na realizacji głównego celu jakim jest zwiększanie polskiego udziału w programach ramowych – kluczowym instrumencie finansowania badań Wspólnoty i realizowania europejskiej polityki naukowo-badawczej. KPK ściśle współpracuje z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim oraz kluczowymi partnerami polskimi i zagranicznymi z obszaru B+R.

Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN

Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych Unii Europejskiej

ul. Pawińskiego 5B

02-106 Warszawa

tel. 22 828 74 83/86/87/92

e-mail: kpk@kpk.gov.pl

www.kpk.gov.pl

Adres korespondencyjny:

ul. Krzywickiego 34

02-078 Warszawa

W związku ze zbliżającym się końcem okresu programowania 2007–2013 trwają prace nad kolejnym, ósmym już Programem Ramowym w zakresie badań i rozwoju technologicznego. W Polsce koordynuje je Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W listopadzie 2011 roku Komisja Europejska przedstawiła propozycję pakietu środków o wartości **80 mld euro**, który ma zapewnić europejskim badaniom naukowym, innowacyjności i konkurencyjności tak potrzebną stymulację. Będą one realizowane w **programie Horyzont 2020**, który stanowi kontynuację 7 Programu Ramowego. W zakres nowego instrumentu włączone zostały także aspekty innowacyjności do tej pory funkcjonujące w ramach Programu CIP oraz Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii. Dzięki temu uwzględniono oczekiwania naukowców i biznesu, tworząc jeden instrument łączący dotychczas osobno działające inicjatywy.

Program ma na celu przede wszystkim przekształcanie odkryć naukowych w innowacyjne produkty i usługi, które otworzą nowe możliwości dla przedsiębiorstw i poprawią jakość życia Europejczyków. Jednocześnie w programie znacząco ograniczono formalności, upraszczając przepisy i procedury, aby przyciągnąć większą liczbę wybitnych naukowców i innowacyjnych przedsiębiorstw.

W nowym programie Horyzont 2020 większy nacisk położono na innowacje i na wsparcie pełnego cyklu procesów innowacyjnych – od przeprowadzenia badań naukowych aż po wprowadzenie produktu na rynek. Planuje się również uproszczony dostęp do programu dla wszystkich przedsiębiorstw, uniwersytetów, instytutów we wszystkich krajach UE i poza nią.

3.3 MECHANIZM NORWESKI I EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO

Norweski Mechanizm Finansowy (NMF) oraz **Mechanizm Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)** to źródło bezzwrotnej pomocy finansowej dla krajów stosunkowo niedawno przyjętych do Unii Europejskiej. Stanowi dodatkowe źródło pomocy zagranicznej (poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności). Pomoc ta kierowana jest **ze strony krajów Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu – EFTA** (Liechtenstein, Norwegia, Islandia) do krajów Unii Europejskiej o niższym wskaźniku PKB. Kraje EFTA w zamian oczekują możliwości korzystania ze swobód jednolitego rynku UE.

Realizacja NMF i Mechanizmu EOG opiera się na porozumieniach między państwami. W porozumieniu na lata 2004–2009 Polsce przyznano łącznie ponad 533 mln euro. W czerwcu 2011 r. podpisane zostały kolejne porozumienia dotyczące Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu EOG. Na mocy tych umów Polska otrzymała drugą pulę środków w wysokości ponad 578 mln euro. Obecnie obowiązujące porozumienie dotyczy lat **2009–2014**.

Głównymi celami wsparcia oferowanego w ramach mechanizmów finansowych są zmniejszenie różnic ekonomicznych i społecznych pomiędzy krajami UE a EFTA, wspieranie nowych członków UE w dostosowaniu się do wymogów rynku wewnętrznego UE oraz wspieranie dwustronnej współpracy.

Wnioskodawcami mogą być **podmioty prywatne i publiczne, komercyjne bądź niekomercyjne oraz organizacje pozarządowe** ustanowione jako podmiot prawny w Polsce, jak również **organizacje międzyrządowe** działające w Polsce.

Nowa perspektywa funduszy norweskich i EOG opiera się na tzw. podejściu programowym. Ustanowionych zostało **17 programów zarządzanych przez operatorów**. Dla każdego z tych programów opracowane zostały katalogi projektów, listy podmiotów mogących starać się o dofinansowanie i szczegółowe zasady ubiegania się o wsparcie. **Operatorzy ogłaszają nabory wniosków do poszczególnych programów**. Będą one organizowane w ciągu 2013 i 2014 roku. Terminy konkursów można znaleźć na stronie internetowej mechanizmów: www.eog.gov.pl w części „Nabory wniosków”.

Nazwa programu	Operator
Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów	Ministerstwo Środowiska we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych	Ministerstwo Środowiska we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii	Ministerstwo Środowiska we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Fundusz dla Organizacji Pozarządowych	Otwarty konkurs
Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demograficzno-epidemiologicznych	Ministerstwo Zdrowia
Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Norwesko-Polska Współpraca Badawcza	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
Ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu	Ministerstwo Zdrowia
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Współpraca w obszarze Schengen oraz walka z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną, w tym przeciwdziałanie handlowi ludźmi oraz migracjom grup przestępczych	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Budowanie potencjału instytucjonalnego i współpraca w obszarze wymiaru sprawiedliwości / Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości	Ministerstwo Sprawiedliwości
Wsparcie służby więziennej, w tym sankcji pozawięziennych	Centralny Zarząd Służby Więziennej
Fundusz na rzecz godnej pracy i dialogu trójstronnego	Innovation Norway (instytucja norweska)

Tabela nr 16: Obszary tematyczne Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu EOG

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych mechanizmów w ramach EOG www.eog.gov.pl

Odpowiedzi na pytania dotyczące Mechanizmów Finansowych można uzyskać w Krajowym Punkcie Kontaktowym działającym w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego.

Krajowy Punkt Kontaktowy

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Departament Programów Pomocowych i Pomocy Technicznej

ul. Wspólna 2/4

00-926 Warszawa

tel. 22 273 78 35, 22 273 78 33

e-mail: eog@mrr.gov.pl

www.eog.gov.pl

4.1 WSPARCIE NA INNOWACJE W PARP

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, odpowiadając na potrzeby innowacyjnych mikro, małych i średnich firm, przygotowała formy wsparcia działalności innowacyjnej w postaci instrumentów finansowych: **Bonu na innowacje, Pożyczki na innowacje, Wsparcia w ramach dużego bonu oraz Wsparcia na uzyskanie grantu.**

Wnioski związane z udziałem w programach należy składać oraz szczegółowe informacje na ich temat można uzyskać w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości:

ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa

tel. 22 432 89 91/ 92/ 93

0 801 33 22 02

info@parp.gov.pl

www.parp.gov.pl

BON NA INNOWACJE

Bon na innowacje jest instrumentem finansowanym **ze środków budżetu państwa**. W programie możliwe są do zrealizowania usługi dotyczące **wdrożenia lub rozwoju produktu lub technologii**, świadczone przez jednostkę naukową. Celem inicjatywy jest **pobudzanie współpracy sfery małych i mikro przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi**. Bon na innowacje przyczynia się do zmniejszenia barier finansowych, blokujących współpracę nauki i biznesu. Za pomocą dotacji uzyskanych w ramach programu, nawet najmniejsze przedsiębiorstwa są w stanie sfinansować usługi oferowane przez jednostki naukowe, a służące prowadzonej działalności.

Przedsiębiorca zamierzający skorzystać z Bonu na innowacje może sfinansować zorganizowanie kontaktów z jednostkami naukowymi, realizację usługi dotyczącej wdrożenia oraz rozwoju produktu lub technologii na potrzeby firmy świadczonej przez jednostkę naukową, jak również opracowanie nowych lub udoskonalenie istniejących rozwiązań czy wyrobów danego przedsiębiorstwa.

Dofinansowanie w programie Bon na innowacje skierowane jest do przedsiębiorców zaliczanych do kategorii mikro i małych firm, którzy w roku złożenia wniosku oraz w ciągu ostatnich 3 lat kalendarzowych nie korzystali z usług żadnej jednostki naukowej w zakresie prac badawczo-rozwojowych. Jeden przedsiębiorca może uzyskać wsparcie o wartości maksymalnej **15 000 zł**. Wielkość wsparcia może wynosić **do 100 proc. wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem**. **Wykonawcą usług mogą być jednostki naukowe** prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe.

POŻYCZKA NA INNOWACJE

Pożyczka na innowacje jest instrumentem finansowanym **ze środków krajowych** pozostających w dyspozycji Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Pożyczka przeznaczona może być na **inwestycje**

związane z prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych. Możliwe jest sfinansowanie następujących kosztów:

- zakup i wdrożenie wyników prac badawczo-rozwojowych,
- zakup licencji krajowych lub zagranicznych, polegający na nabyciu uprawnień do wykorzystywania rozwiązań naukowych i technicznych oraz doświadczeń produkcyjnych,
- zakup i montaż maszyn lub urządzeń,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja budynków lub instalacji niezbędnych do wprowadzenia rozwiązania innowacyjnego,
- zakup usług doradczych w zakresie planowania inwestycyjnego, dotyczących:
 - ⇒ opracowania biznesplanu i studium wykonalności inwestycji,
 - ⇒ oceny wpływu inwestycji na środowisko,
 - ⇒ opracowania dokumentacji technicznej inwestycji,
- zakup usług doradczych w zakresie wdrażania innowacji lub nowych technologii dotyczących:
 - ⇒ opracowania i wdrażania strategii rozwoju przedsiębiorstwa w oparciu o nowe technologie lub rozwiązania innowacyjne,
 - ⇒ opracowania i wdrożenia strategii technologicznej przedsiębiorstwa, w tym studium wykonalności planowanych do wdrożenia technologii lub rozwiązań innowacyjnych,
 - ⇒ przygotowania do wdrożenia i wdrożenia nowych technologii lub rozwiązań innowacyjnych.

O pożyczkę mogą występować zarejestrowane w Polsce **mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa** zainteresowane wdrażaniem nowoczesnych technologii albo prowadzeniem badań.

Jeden przedsiębiorca może otrzymać **maksimum 2 mln zł**. Powinien także dysponować **własnym wkładem** finansowym na poziomie co najmniej **25%** wartości planowanego przedsięwzięcia.

Pożyczka na innowacje jest oprocentowana nie niżej niż określona przez Komisję Europejską **stopa referencyjna**. Jest to stopa oprocentowania wykorzystywana do obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w takich formach jak: pożyczka, odroczenie terminu płatności, rozłożenie płatności na raty. Od początku kwietnia 2013 roku **stopa bazowa do wyliczania stopy referencyjnej wynosi 3,9%**.

Przedsiębiorca korzystający z Pożyczki na innowacje może **zawiesić spłatę** na okres maksymalnie 2 lat, a **spłatę całości** rozłożyć na okres nie dłuższy niż 10 lat.

Wnioski o udzielenie Pożyczki na innowacje przyjmowane są **na bieżąco w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości**.

WSPARCIE W RAMACH DUŻEGO BONU

Wsparcie w ramach dużego bonu przeznaczone jest na **zakup usługi polegającej na opracowaniu nowego wyrobu, projektu wzorniczego, nowej technologii** produkcji albo na ich znaczącym ulepszeniu. Część dofinansowania można przeznaczyć także na przygotowanie przedsiębiorcy do realizacji takiego projektu, w tym opracowanie strategii wdrożenia i planu rozwoju firmy w oparciu o te nowatorskie rozwiązania. Samo wdrożenie wyrobu, projektu wzorniczego, technologii, również może być dotowane w ramach tego programu wsparcia.

Program przeznaczony jest **dla mikro i małych przedsiębiorców**, którzy realizację omówionej wyżej usługi mogą zlecić jednostce naukowej albo firmom posiadającym status centrum badawczo-rozwojowego.

Kwota wsparcia udzielona jednemu przedsiębiorcy nie może przekroczyć **50 tys. zł**, a poziom dofinansowania może sięgnąć **80%**. Pozostałą część należy sfinansować ze środków własnych.

Wsparcie w ramach dużego bonu jest instrumentem pilotażowym realizowanym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. **Wnioski przyjmowane są na bieżąco.**

WSPARCIE NA UZYSKANIE GRANTU

Celem programu jest **zwiększenie innowacyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorców** przez dofinansowanie ich **udziału w międzynarodowych programach innowacyjnych.**

Program skierowany jest do tych firm, które **złożyły wnioski projektowy** w ramach międzynarodowego programu innowacyjnego albo są **przewidziane jako partner** w takim projekcie i uzyskały już pozytywną ocenę formalną wniosku.

Międzynarodowy program innowacyjny to taki, który zakłada realizację przez przedsiębiorstwo badań albo prac rozwojowych we współpracy z jednostką naukową albo innym przedsiębiorstwem. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości do takich programów zaliczyła m.in. 7 Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego UE, Eureka (Eurostars) 2007–2013, Eranet Cornet II, Inicjatywę Cornet, Eranet Erasme2, Polsko-Izraelski konkurs na projekty badawczo-rozwojowe, Konkurs w ramach polsko-niemieckiej współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju, CELTIC/EUREKA, Leonardo da Vinci – Rozwój innowacji, Knowledge Partnership, Program Wspólny AAL (Ambient Assisted Living), “Prevention, Preparedness and Consequence Management of Terrorism and Other Security-Related Risks” 2007–2013 (CIPS Programme), EDA Defence R&T Joint Investment Programme on Force Protection (JIP-FP), Polsko-Norweska Współpraca Badawcza, ERA-Net Eco-Innova, POLLUX. Z kolei wymogów międzynarodowego programu innowacyjnego nie spełniają np. Program Ramowy na rzecz Konkurencyjności i Innowacyjności (CIP), Norweski Mechanizm Finansowy czy Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wsparcie w ramach programu jest przeznaczone na **refundację kosztów przygotowania i złożenia wniosku projektowego**. Jeden przedsiębiorca może uzyskać refundację kosztów kilku wniosków projektowych, o ile były one składane na różne wezwania konkursowe.

Kwota wsparcia na uzyskanie grantu udzielona jednemu przedsiębiorcy nie może przekroczyć **75 000 zł** w przypadku koordynatora międzynarodowego projektu innowacyjnego oraz **35 000 zł** w przypadku partnera w międzynarodowym projekcie innowacyjnym. Wysokość *Wsparcia na uzyskanie grantu* może wynosić **do 100% wydatków**.

4.2 POŻYCZKI NA FINANSOWANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Ochrona środowiska jest jednym z priorytetów Unii Europejskiej. Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą mogą włączać się w działania w kierunku ochrony środowiska m.in. przez **dostosowywanie swoich firm do wymogów środowiskowych**. Jednym ze sposobów jest oszczędność energetyczna realizowana np. przez korzystanie z odnawialnych źródeł energii.

Wsparcie na ten cel przewidziane jest w programach realizowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Bank Ochrony Środowiska. W zależności od rodzaju planowanej inwestycji w zakresie efektywności energetycznej przewidziane są różne programy priorytetowe.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I KOGENERACJA

OZE 2 to program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji realizowany **we współpracy z 10 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska** (w Białymstoku, Gdańsku, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu).

Środki w wysokości **560 mln zł** zostały przekazane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wojewódzkim funduszom. Mają być one przeznaczone na **15-letnie pożyczki o stałym oprocentowaniu** pokrywające do 75% kosztów kwalifikowanych **inwestycji w odnawialne źródła energii, których koszt wyniesie od 0,5 do 10 mln zł**. Każdy Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej może otrzymać maksymalnie 35 mln zł do rozdysponowania między regionalnych przedsiębiorców inwestujących w OZE. Spłata pożyczki może zostać rozłożona na 12 lat i poprzedzona osiemnastomiesięcznym okresem karencji. W odróżnieniu od programu OZE 1, pożyczka z programu OZE 2 nie ulega umorzeniu.

Celem programu jest zasilenie rynku dodatkowymi 120 MW zielonej energii. Wdrażany będzie do końca 2014 roku.

EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ENERGII

Program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie efektywnego wykorzystania energii podzielony został na **dwie części**.

Pierwsza z nich zakłada **przeprowadzenie audytów energetycznych oraz elektroenergetycznych w przedsiębiorstwach** dla określenia możliwości oszczędności energii. Wsparcie przyznawane jest w postaci **dotacji** nieprzekraczającej **70% wartości** poniesionych wydatków. Wsparcie może zostać przeznaczone na przeprowadzenie:

- audytów energetycznych procesów technologicznych;
- audytów elektroenergetycznych budynków i wewnętrznych sieci przemysłowych;
- audytów energetycznych źródeł energii ciepła, energii elektrycznej i chłodu;
- audytów energetycznych wewnętrznych sieci ciepłowniczych i budynków.

Warunkiem wypłaty środków jest przedstawienie do zatwierdzenia wyników przeprowadzonego audytu. Raport akceptowany jest przez NFOŚiGW.

Druga część programu – **Wzrost efektywności energetycznej przedsiębiorstw** – polega na działaniach inwestycyjnych, obejmujących mechanizm wsparcia i prowadzących do efektywnego wykorzystania energii lub uzyskania wymiernych oszczędności energii. Wsparcie zorientowane jest na duże projekty – minimalna wartość inwestycji powinna wynosić **5 mln zł**. Dofinansowanie przyznawane jest w postaci pożyczki obejmującej **do 75% wartości** wydatków kwalifikowanych w ramach realizowanego przedsięwzięcia. **Pożyczka może wynosić od 3,5 do nawet 90 mln zł**, a jej oprocentowanie jest nie niższe niż **3,5%**.

Staranie się przez przedsiębiorstwo o taką pożyczkę jest uwarunkowane wcześniejszym przeprowadzeniem audytu energetycznego (niekoniecznie jednak w ramach pierwszej części programu „Efektywne wykorzystanie energii”).

W ramach tego wsparcia przedsiębiorca może realizować przedsięwzięcia w zakresie inwestycji, modernizacji i ulepszeń wprowadzających do zakładu nowe obiekty, systemy sterowania, instalacje i urządzenia techniczne, mające na celu poprawę efektywności energetycznej. Może to być w szczególności:

- wdrażanie systemów zarządzania energią i jej jakością,
- racjonalizacja zużycia energii elektrycznej poprzez m.in.: energooszczędne systemy napędowe; energooszczędne silniki; energooszczędne sprężarki i systemy ich sterowania; wewnętrzne sieci przesyłowe energii; energooszczędne systemy oświetleniowe,
- racjonalizacja zużycia energii cieplnej i gazu poprzez m.in.: izolacje i odwadnianie systemów parowych; systemy geotermalne, małe turbiny wiatrowe, kolektory słoneczne, pompy ciepła; termomodernizację budynków; wykorzystanie energii odpadowej; budowę/modernizację własnych (wewnętrznych) źródeł energii,
- modernizacja procesów przemysłowych.

Ogłoszenia o konkursach i konieczne dokumenty udostępniane są przez **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (www.nfosigw.gov.pl) -> środki krajowe -> programy priorytetowe)

BOŚ – KREDYTY EKOLOGICZNE

Bank Ochrony Środowiska oferuje szeroką gamę **kredytów dla przedsiębiorców**, które mogą być przeznaczone na inwestycje proekologiczne w ramach wykonywanej działalności gospodarczej. Część z nich przyznawana jest również w ramach **tzw. Europejskiej oferty** – propozycji dla przyszłych beneficjentów, gwarantującej pomoc w zidentyfikowaniu potrzeb i możliwości w zakresie finansowania ze środków europejskich, a także zapewniającej korzystne współfinansowanie projektów inwestycyjnych wspieranych ze środków europejskich.

Szczegóły dotyczące poszczególnych ofert można uzyskać w placówkach BOŚ.

Kredyt z Dobrą Energią	na finansowanie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
Kredyty EkoMontaż na urządzenia ekologiczne	na zakup urządzeń, których zastosowanie ma pozytywny wpływ na ochronę środowiska – w tej grupie mieszczą się takie produkty jak: kolektory słoneczne, pompy ciepła, rekuperatory, przydomowe oczyszczalnie ścieków, systemy dociepleń budynków i wiele innych.
Kredyt Termoulga	dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne, remontowe oraz remonty budynków mieszkalnych jednorodzinnych.
Kredyt Ekooszczędny	na finansowanie przedsięwzięć o charakterze proekologicznym.
Kredyt Energooszczędny	na inwestycje prowadzące do ograniczenia zużycia energii elektrycznej, w tym: wymiany i/lub modernizacji oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektów, wymiany przemysłowych silników elektrycznych, modernizacji technologii na mniej energochłonną, wykorzystania energooszczędnych wyrobów i urządzeń w nowych instalacjach.

Kredyt z Klimatem	na inwestycje zmniejszające zużycie energii, prowadzące do ograniczenia emisji CO ₂ , poprzez: termomodernizację budynków mieszkalnych oraz obiektów usługowych i przemysłowych; instalację kolektorów słonecznych; instalację pomp ciepła; instalację i modernizację indywidualnych systemów grzewczych; likwidację indywidualnego źródła i podłączenie budynku do sieci miejskiej.
Kredyt EKOodnowa dla Firm	na zwiększenie wartości majątku trwałego poprzez realizację inwestycji przyjaznych środowisku, w tym: wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; termomodernizację obiektów usługowych i przemysłowych; unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest oraz pozostałe projekty inwestycyjne o charakterze proekologicznym.
Kredyty z linii kredytowej NIB (Nordic Investment Bank)	na poprawę środowiska naturalnego w Polsce w trzech strategicznych sektorach związanych z ochroną powietrza atmosferycznego, ochroną wód i gospodarką wodną oraz gospodarką odpadami.

Tabela nr 17: Instrumenty kredytowe oferowane przez Bank Ochrony Środowiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Banku Ochrony Środowiska www.bosbank.pl

WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA BOŚ I NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we współpracy z Bankiem Ochrony Środowiska uruchomił także dodatkowy instrument, jakim są **dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych** na wskazane przez NFOŚiGW programy i przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych przeznaczonych na pokrycie kosztów przedsięwzięcia udzielane są **na zasadach określonych w poszczególnych Programach Priorytetowych**. Programy Priorytetowe określają również m.in. budżet programu, wysokość dopłat, terminy składania wniosków oraz szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć. Dopłaty do oprocentowania preferencyjnego kredytu udzielane są **na okres nie dłuższy niż 10 lat**. Procedura uzyskiwania dopłaty obejmuje w pierwszej kolejności złożenie przez przedsiębiorcę **wniosku o udzielenie dofinansowania przedsięwzięcia w formie dopłat do oprocentowania kredytu w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**. Dopiero po uzyskaniu decyzji, określającej warunki dofinansowania przedsięwzięcia zawierana jest umowa kredytu z Bankiem Ochrony Środowiska.

Przewidziane są również **kredyty proekologiczne BOŚ realizowane we współpracy z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**. Oferta kredytowa jest zróżnicowana w zależności od województwa, w którym realizowane jest przedsięwzięcie. Szczegóły na temat poszczególnych możliwości można znaleźć na stronach internetowych wojewódzkich funduszy oraz na stronie www.bosbank.pl.

4.3 PROGRAMY RZĄDOWE BGK DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Bank Gospodarstwa Krajowego jako państwowa instytucja finansowa realizuje również liczne **programy rządowe** finansowane ze środków krajowych, a skierowane do przedsiębiorców.

WSPIERANIE EKSPORTU

Jednym z nich jest **Program Wspierania Eksportu DOKE**. Bank Gospodarstwa Krajowego obsługuje system dopłat z budżetu państwa do oprocentowania kredytów średnio- i długoterminowych o stałych stopach procentowych na finansowanie eksportu. Program DOKE polega na udzielaniu z budżetu państwa,

za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego, dopłat do oprocentowania konkretnego kredytu eksportowego o stałej stopie procentowej, udzielonego przez bank krajowy, bank zagraniczny lub międzynarodową instytucję finansową. Dopłaty realizowane są w ramach wzajemnych rozliczeń między Bankiem Gospodarstwa Krajowego, a bankiem udzielającym kredytu eksportowego, z którym została podpisana Umowa DOKE.

Wsparcie dla działalności eksportowej pojawia się także w **Rządowym Programie Wspierania Eksportu**. Na mocy tego programu BGK udziela zagranicznym nabywcom (bezpośrednio lub poprzez bank nabywcy) kredytów finansujących kontrakty eksportowe na zakup polskich towarów i usług. Środki z kredytów wypłacane są bezpośrednio krajowemu eksporterowi, a zagraniczni nabywcy po dostawie towaru/usługi, dokonują spłaty kredytów. W przypadku instrumentów wymagających udziału banku nabywcy, warunkiem udzielenia przez BGK kredytu jest dostępność limitów na finansowanie transakcji z danym bankiem. Natomiast kredyty finansujące nabywców bezpośrednio mogą być udzielane po dokonaniu każdorazowo indywidualnej oceny transakcji i kredytobiorcy.

PORĘCZENIA I GWARANCJE

BGK jest także realizatorem programu rządowego „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji BGK”. Program funkcjonuje od roku 2009. Wykorzystując jego instrumenty BGK udziela poręczeń, gwarancji spłat kredytów, promes poręczeń i gwarancji oraz gwarancji należytego wykonania umowy.

Poręczenia czy gwarancje są formą zabezpieczenia spłaty kredytu, które przedsiębiorca może otrzymać celem uzyskania kredytu inwestycyjnego lub obrotowego, w szczególności na realizację przedsięwzięć współfinansowanych z Unii Europejskiej oraz projekty infrastrukturalne związane z rozwojem sektora małych i średnich przedsiębiorstw, w tym realizowane z wykorzystaniem środków publicznych.

Instrumenty te pozwalają kredytobiorcy, który nie ma wystarczającego majątku lub nie chce go wykorzystywać, na częściowe zabezpieczenie kredytu.

Wniosek o udzielenie poręczenia bądź gwarancji spłaty kredytu przez BGK klient składa w banku kredytującym. Funkcjonuje zamknięta lista banków współpracujących z BGK.

Alior Bank S.A.	www.aliorbank.pl
Bank BPH Spółka Akcyjna	www.bph.pl
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	www.brebank.pl
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	www.citibank.pl
Bank Millennium S.A.	www.millenet.pl
Bank Ochrony Środowiska S.A.	www.bosbank.pl
Bank Pekao S.A.	www.pekao.com.pl
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	www.pkobp.pl
Bank Pocztowy S.A.	www.pocztowy.pl
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	www.bankbps.pl

Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu Zdroju	www.bsjastrzebie.pl
DZ Bank Polska S.A.	www.dzbank.pl
Getin Noble Bank S.A.	www.getinbank.pl
HSBC Bank Polska S.A.	www.hsbc.pl
ING Bank Śląski S.A.	www.ingbank.pl
Krakowski Bank Spółdzielczy	www.kbsbank.com.pl
SGB-Bank S.A. oraz zrzeszone Banki Spółdzielcze	www.sgbbank.com.pl

Tabela nr 18: Banki współpracujące z BGK

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Banku Gospodarstwa Krajowego www.bgk.com.pl

GWARANCJA DE MINIMIS

Przedsiębiorcy często korzystają z kredytów obrotowych, przeznaczonych na finansowanie bieżącej działalności firmy. Mogą jednak pojawić się problemy w ich spłacie. Program gwarancji de minimis jest odpowiedzią rządu na takie problemy. W ramach tego programu **mikro, mali i średni przedsiębiorcy mogą uzyskać gwarancje na zabezpieczenie spłaty kredytu** przeznaczonego na finansowanie działalności bieżącej. Jest to pierwszy program rządu, w którym ryzyko związane z udzielonymi gwarancjami jest przejęte przez Skarb Państwa.

Gwarancja de minimis jest udzielana na maksymalnie **27 miesięcy**. Nie może przekroczyć **3,5 mln zł**, a dodatkowo kwota ta nie może stanowić więcej niż **60% wartości kredytu obrotowego**. Gwarancja dotyczy wyłącznie kwoty kredytu, a nie obejmuje odsetek oraz innych kosztów okołokredytowych.

Kredytobiorca składa wniosek o udzielenie gwarancji spłaty kredytu wraz z wnioskiem o udzielenie kredytu **bezpośrednio w banku kredytującym**. Bank kredytujący dokonuje analizy zdolności kredytowej zgodnie z obowiązującymi w tym banku procedurami. Jeżeli przedsiębiorca posiada zdolność do spłaty kredytu wraz z odsetkami i spełnione są warunki formalne do udzielenia gwarancji de minimis, bank kredytujący podejmuje decyzję o udzieleniu kredytu zabezpieczonego gwarancją de minimis. Przedsiębiorca, podpisując umowę kredytową, składa także weksel in blanco z deklaracją wekslową, który stanowi zabezpieczenie dla otrzymanej gwarancji.

W przypadku niewywiązania się przez kredytobiorcę z obowiązku spłaty kredytu, bank kredytujący wzywa Bank Gospodarstwa Krajowego, jako gwaranta, do zapłaty. Przeniesienie na BGK zobowiązania do spłaty kredytu nie zwalnia jednakże przedsiębiorcy od spłaty zadłużenia. Zmienia się tylko wierzyciel – z banku komercyjnego na BGK.

Gwarancja de minimis umożliwia dostęp do finansowania kredytem obrotowym przedsiębiorcom z krótką historią kredytową lub niemającym wystarczającego majątku na zabezpieczenie kredytu oraz nieobciążanie własnego majątku – przedsiębiorca ma elastyczność w zakresie dysponowania własnym majątkiem, nie musi go zastawiać na rzecz banku udzielającego kredytu obrotowego.

Bank Gospodarstwa Krajowego, na mocy wewnętrznych umów, udziela gwarancji de minimis na kredyty obrotowe przyznawane przez banki:

PKO Bank Polski S.A.	www.pkobp.pl
BRE Bank S.A.	www.brebank.pl
ING Bank Śląski S.A.	www.ingbank.pl
Bank BPS S.A.	www.bankbps.pl
SGB-Bank S.A.	www.sgbbank.com.pl
BOŚ Bank S.A.	www.bosbank.pl
Raiffeisen Bank Polska S.A.	www.raiffeisenpolbank.com
Getin Noble Bank S.A.	www.getinbank.pl
Idea Bank S.A.	www.ideabank.pl
Toyota Bank Polska S.A.	www.toyotabank.pl
Bank Zachodni WBK S.A.	www.bzwbk.pl
Krakowski Bank Spółdzielczy	www.kbsbank.com.pl
Alior Bank S.A.	www.aliorbank.pl

Tabela nr 19: Banki kredytujące w ramach gwarancji de minimis

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych www.deminimis.gov.pl.

4.4 INNOTECH I INNE PROGRAMY NARODOWEGO CENTRUM BADAŃ I ROZWOJU

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) jest instytucją realizującą zadania w zakresie polityki naukowej i innowacyjnej państwa. Jednym z jej elementów jest także komercjalizacja osiągnięć naukowych, popularyzacja wyników badań tak, aby były wykorzystywane w gospodarce. W tym celu NCBiR realizuje liczne programy krajowe i międzynarodowe skierowane zarówno do naukowców i jednostek naukowych, jak i do przedsiębiorców, którzy zamierzają realizować przedsięwzięcia innowacyjne.

Szczegółowe informacje o wszystkich programach:

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

ul. Nowogrodzka 47a

00-695 Warszawa

tel.: +48 22 24 42 858

fax: +48 22 20 13 408

sekretariat@ncbir.gov.pl

www.ncbir.gov.pl

www.nauka.gov.pl

INNOTECH

INNOTECH jest programem wsparcia nauki i przedsiębiorstw w zakresie **realizacji innowacyjnych przedsięwzięć** z różnych dziedzin nauki i branż przemysłu, ze szczególnym wskazaniem na **obszar zaawansowanych technologii**.

Program skierowany jest do podmiotów podejmujących działania badawcze i prace przygotowawcze do wdrożenia wyników badań, ukierunkowane na opracowanie i wdrożenie innowacyjnych technologii, produktów lub usług.

INNOTECH obejmuje **dwie ścieżki programowe: In-Tech i Hi-Tech**, przeznaczone dla różnych typów Beneficjentów i wykorzystujące różne instrumenty wsparcia ze środków publicznych zadań realizowanych w ramach dofinansowywanych projektów.

Do głównych **celów** Programu INNOTECH zaliczyć należy:

- zwiększenie liczby opracowanych i wdrożonych innowacji technologicznych,
- zwiększenie wydatków przedsiębiorstw na badania naukowe i prace rozwojowe służące gospodarce,
- wzmocnienie współpracy przedsiębiorstw z uczelniami i jednostkami badawczymi sektora publicznego.

Program INNOTECH ma służyć zachęceniu przedsiębiorców do inwestowania w sferę B+R oraz wzmocnieniu współpracy między nauką i biznesem. W pierwszej kolejności środki z budżetu nauki kierowane będą do przedsiębiorców zainteresowanych i posiadających zdolność do zastosowania uzyskanych wyników badań w gospodarce oraz jednostek naukowych.

Zamierzeniem Programu INNOTECH jest przyczynienie się do zwiększenia udziału produktów zaawansowanych technologii w strukturze przychodów przedsiębiorstw biorących udział w Programie, co w szerszej perspektywie przekłada się na stworzenie podstaw dynamicznego wzrostu udziału produktów zaawansowanych technologii w Produkcie Narodowym Brutto polskiej gospodarki.

Program INNOTECH składa się z dwóch ścieżek programowych.

Pierwsza z nich to In-Tech. Jej zadaniem jest zapewnienie większej współpracy między środowiskiem naukowym a przedsiębiorcami. **Druga ścieżka – Hi-Tech**, to przedsięwzięcie ukierunkowane na wsparcie przemysłu zaawansowanych technologii, warunkującego rozwój gospodarki kraju.

Ścieżka In-Tech przewiduje realizację projektów obejmujących **prace badawczo-rozwojowe oraz prace przygotowawcze do wdrożenia badań** – w szczególności przygotowanie dokumentacji wdrożeniowej, testy, certyfikaty, badania rynku, zabezpieczenie praw własności przemysłowej. Realizacja projektu może trwać maksymalnie **3 lata**, przy czym wdrażanie wyników prac nie powinno przekroczyć roku.

O wsparcie w ścieżce In-Tech występuje **przedsiębiorca**. Program zakłada jednak **współpracę z sektorem nauki**. W związku z tym przedsięwzięcia realizowane są we współpracy z jednostkami naukowymi. Może ona odbywać się na zasadzie zlecenia usługi badawczej publicznej jednostce naukowej bądź umowy konsorcjum (w tym przypadku konieczne jest wykazanie zaangażowania finansowego przedsiębiorcy w realizację zadań badawczych).

Maksymalne dofinansowanie przedsięwzięcia wynosi **10 mln zł**.

W ramach ścieżki Hi-Tech mogą być dofinansowane projekty obejmujące **prace B+R i prace przygotowawcze do wdrożenia** realizowane jako zakup usług doradczych w zakresie innowacji i usług wsparcia innowacji. Współpraca przedsiębiorcy z jednostką naukową odbywa się na zasadzie zamawiania usług badawczych w publicznej jednostce naukowej.

Projekt w ramach ścieżki Hi-Tech może być realizowany przez maksymalnie **2 lata**. Dofinansowanie nie może przekroczyć **5 mln zł**.

Warunkiem podstawowym ubiegania się o dofinansowanie w przypadku obu ścieżek jest opracowanie projektu zakładającego wprowadzenie do praktyki gospodarczej innowacyjnego rozwiązania opartego o polskie know-how. Ponadto, w przypadku drugiej fazy realizacji projektu w ścieżce In-Tech (wdrożenie B+R) warunkiem dofinansowania jest akceptacja wyników prac badawczo-rozwojowych i potwierdzenie możliwości ich wdrożenia.

Pierwsze konkursy w ramach programu INNOTECH zostały zrealizowane w 2011 roku. Na lata 2012–2013 zaplanowano kolejne. Realizowane będą do momentu wyczerpania budżetu Programu, który wynosi **ok. 650 mln zł**. Planowane jest dofinansowanie łącznie ok. 500 projektów.

BROTECH

Innym programem realizowanym przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju jest **BroTech**. Program ma na celu podniesienie efektywności i skuteczności procesu **transferu technologii między sferą nauki i gospodarki**. Dzięki niemu, jednostki naukowe, ale też mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa realizujące przedsięwzięcia z zakresu komercjalizacji wyników badań i transferu technologii, mogą liczyć na uzyskanie dofinansowania usług doradczych świadczonych przez brokerów technologii.

Zamierzeniem Programu jest wsparcie sektora usług doradczych związanych z pośrednictwem w obrocie technologiami, stanowiącego ważny element infrastruktury ułatwiającej transfer technologii w Polsce. Obok usług doradczych związanych z transferem technologii, Program stwarza możliwość zakupu usług związanych z doradztwem w zakresie praw ochrony własności przemysłowej oraz tworzenia umów licencyjnych. Realizacja projektów w ramach BroTech pozwoli również na nawiązanie dialogu oraz zawarcie umowy transferu technologii pomiędzy wnioskodawcami a stronami zainteresowanymi kupnem bądź sprzedażą technologii. **Brokerzy Technologii** finansowani w programie BroTech, z którymi przedsiębiorcy mogą nawiązywać współpracę:

Instytucja	Strona internetowa	Obszar działania
Górnśląska Agencja Przekształceń Przedsiębiorstw S.A	www.gapp.pl	– inżynieria medyczna, – nauki o zdrowiu, – biotechnologia medyczna
Fundacja Uniwersytetu im. A. Mickiewicza	http://fundacja_ppnt_poznan.pl	– zdrowie publiczne, – inżynieria materiałowa
Wschodni Klub Techniki i Racjonalizacji	www.wktir.eu	– inżynieria mechaniczna, – inżynieria materiałowa, – inne nauki techniczne i inżynieryjne

Tabela nr 20: Brokerzy technologii w programie BroTech

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach Narodowego Centrum Badań i Rozwoju www.ncbir.pl

KADTECH

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju realizuje również **program KadTech**. Głównym celem Programu jest **wsparcie procesów komercjalizacji technologii**. Służy on wzmocnieniu współpracy między przedsiębiorstwami a wysoko wykwalifikowanymi specjalistami ze sfery naukowo-badawczej. W ramach Programu przedsiębiorca zyskuje możliwość otrzymania dofinansowania na zatrudnienie w firmie pracownika naukowego oraz na zakup tzw. usług wsparcia innowacji (m.in. na wynajem aparatury badawczej czy uzyskania certyfikatów) w ramach prowadzonej działalności innowacyjnej. Program adresowany jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorców realizujących projekty polegające na opracowaniu i/lub wdrożeniu innowacji technologicznej opartej na komercyjnym wykorzystaniu wyników badań.

BRIDGE

Program BRIDGE ma na celu **wsparcie komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych**, poprzez rozwijanie, testowanie i wdrażanie w praktyce nowych instrumentów. W ramach BRIDGE identyfikowane będą specyficzne potrzeby młodych przedsiębiorców, zwłaszcza małych i średnich, w zakresie komercjalizacji prac B+R.

Program BRIDGE adresowany jest **do przedsiębiorców, uczelni, instytutów badawczych, instytutów naukowych PAN, a także osób fizycznych – indywidualnych innowatorów**. Preferencyjnie traktowani będą przedsiębiorcy mikro, mali i średni, w szczególności przedsiębiorstwa typu start-up, które powstały w celu komercjalizacji wyników prac badawczych i rozwojowych.

Rodzaj wsparcia udzielanego w ramach BRIDGE będzie zależał od konkretnych potrzeb adresata. Co do zasady jednak wsparcie będzie przekazywane w formie środków finansowych. Nie wyklucza to jednak zastosowania innego rodzaju pomocy, choćby w postaci doradztwa czy zapewnienia innych instrumentów, gdyby w przypadku konkretnego uczestnika przedsięwzięcia okazało się to adekwatne do jego indywidualnej sytuacji i służyłoby osiągnięciu założonych celów.

Wnioski mogą być składane w trybie ciągłym.

KREATOR INNOWACYJNOŚCI

Rozwój współczesnej gospodarki wymaga intensywnej **współpracy strefy nauki z gospodarką**. Kreatywność i innowacja stanowią istotny czynnik zwiększający konkurencyjność gospodarki. Program Kreator innowacyjności umożliwia realizację projektów wspierających szeroko rozumianą komercjalizację B+ R. Celem programu jest **zwiększenie aktywności publicznych organizacji badawczych i przedsiębiorców w zakresie komercjalizacji wiedzy**, w szczególności poprzez rozwój systemów komercjalizacji wyników B+R z publicznych organizacji badawczych do przedsiębiorstw, zintensyfikowanie w publicznych organizacjach badawczych działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej dotyczącej komercjalizacji wiedzy, promowanie przedsiębiorczości wśród studentów, absolwentów i pracowników uczelni oraz pracowników jednostek naukowych.

Program obejmuje dofinansowanie projektów mających na celu np. tworzenie i wdrażanie uczelnianych systemów komercjalizacji nowoczesnych technologii, tworzenie i obsługę baz danych zawierających infor-

macje o wynikach badań naukowych, zakup usług doradczych i szkoleniowych w zakresie komercjalizacji B+R, udział w wystawach i targach dotyczących współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorcami.

GEKON

Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych, to pierwszy w Polsce program branżowy w dziedzinie działań proekologicznych. Jest wspólnie przygotowany i realizowany przez **dwie instytucje: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**. Program wspiera projekty z sektora prywatnego nakierowane na przeprowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, a następnie na wdrożenie powstałych w ich wyniku innowacyjnych technologii proekologicznych.

Celem Generators Koncepcji Ekologicznych jest **zwiększenie innowacyjności polskiej gospodarki poprzez rozwój technologii proekologicznych oraz pobudzenie współpracy** sektora przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi. Cel ten realizowany ma być w pięciu obszarach:

- środowiskowe aspekty pozyskiwania gazu niekonwencjonalnego,
- efektywność energetyczna i magazynowanie energii,
- ochrona i racjonalizacja wykorzystania wód,
- pozyskiwanie energii z czystych źródeł,
- nowatorskie metody otrzymywania paliw, energii i materiałów z odpadów oraz recyklingu odpadów.

Dofinansowanie mogą zostać badania naukowe, prace rozwojowe oraz wdrożenie ich wyników. O wsparcie mogą występować konsorcja naukowo-przemysłowe oraz przedsiębiorcy.

Wysokość dofinansowania dla projektów to **od 0,5 mln zł do 10 mln zł dla fazy B+R** na projekt oraz **do 20 mln zł** (nie więcej jednak niż pięciokrotność kwoty wsparcia na fazę B+R) **dla fazy wdrożeniowej**.

Budżet Programu GEKON wynosi 400 mln zł, przy czym połowa pochodzi ze środków NCBiR i przeznaczona ma być na prace badawczo-rozwojowe, a połowę NFOŚiGW przyznaje na wdrożenia.

5.1 SIEĆ KRAJOWEGO SYSTEMU USŁUG DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw składa się z **ponad 200 ośrodków**, rozsianych po całej Polsce, które świadczą usługi wspierające polskich przedsiębiorców. KSU oferuje nie tylko fachową wiedzę z zakresu gospodarki i innowacji, ale również ułatwiony dostęp do pożyczek i poręczeń kredytowych.

Wśród ośrodków KSU znajdują się **Punkty Konsultacyjne** i ośrodki **Krajowej Sieci Innowacji**. Z KSU współpracuje również kilkadziesiąt **funduszy pożyczkowych i poręczeniowych** zrzeszonych w Polskim Związku Funduszy Pożyczkowych i Krajowym Stowarzyszeniu Funduszy Poręczeniowych.

W ramach KSU świadczone są następujące usługi dla przedsiębiorców:

- ⇒ **gospodarczej – informacyjne oraz doradcze dla przedsiębiorców i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą,**
- ⇒ **proinnowacyjne dla przedsiębiorców,**
- ⇒ **finansowe – udzielanie poręczeń i pożyczek dla przedsiębiorców.**

Każda usługa systemowa KSU posiada opracowany standard jej świadczenia. Konsultanci KSU mają wysokie kwalifikacje i szeroką wiedzę z zakresu polskiej gospodarki. Kompetencje konsultantów KSU są weryfikowane i rozwijane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości podczas cyklicznych szkoleń.

Punkty Konsultacyjne KSU (PK KSU) oferują bezpłatne usługi informacyjne dla przedsiębiorców i osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Konsultanci PK KSU pomagają krok po kroku w sprawnym założeniu firmy, pozyskaniu środków finansowych na jej rozwój oraz doradzają w problemach występujących w firmie na różnym etapie jej działalności.

Ośrodki Krajowej Sieci Innowacji KSU (KSI KSU) przeprowadzają w firmie analizę potencjału technologicznego oraz pomagają we wdrożeniu najlepszych rozwiązań innowacyjnych, dzięki którym przedsiębiorstwo zyska realną przewagę rynkową.

Fundusze Pożyczkowe współpracujące w ramach KSU udzielają pożyczek na finansowanie działalności inwestycyjnej, obrotowej oraz początkowego etapu rozwoju firmy, zaś **Fundusze Poręczeniowe** oferują możliwość poręczenia pożyczek, kredytów oraz wadium przetargowych, co ułatwia uzyskanie kredytu lub pożyczki.

Przedsiębiorcy i inni klienci Krajowego Systemu Usług mogą odwiedzić ośrodek KSU osobiście lub umówić się na spotkanie z konsultantem telefonicznie lub e-mailowo.

Usługi KSU mogą być realizowane w ośrodku KSU, ale także w siedzibie firmy klienta, w zależności od potrzeb przedsiębiorcy oraz specyfiki zamówienia.

Część usług informacyjnych może być też wykonywana telefonicznie lub e-mailowo, co znacznie ułatwia kontakt z konsultantem. Wybór ośrodka KSU i usługi zależy tylko od przedsiębiorcy.

Usługi informacyjne Punktów Konsultacyjnych KSU są bezpłatne, ponieważ są współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – **Poddziałania 2.2.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**.

Punkty Konsultacyjne KSU zostały wybrane w konkursach spośród podmiotów zarejestrowanych w zakresie usług informacyjnych w Krajowym Systemie Usług (KSU) i działają na podstawie umowy zawartej z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości.

Punkty Konsultacyjne KSU oferują przedsiębiorcom i potencjalnym przedsiębiorcom informacje o:

- podejmowaniu i wykonywaniu oraz rezygnacji z **prowadzenia działalności gospodarczej** (kroki podejmowane przy rejestrowaniu działalności gospodarczej, formy prawne działalności, obowiązki podatkowe, zatrudnianie pracowników, finansowanie działalności gospodarczej, kontrola przedsiębiorstw)
- możliwości uzyskania **wsparcia na realizację projektów** w latach 2007–2013 ze środków publicznych
- możliwości i zasad uzyskania **usług specjalistycznych** (innych usług oferowanych przez sieć KSU).

Podstawowa usługa informacyjna Punktów Konsultacyjnych KSU obejmuje m.in. administracyjno-prawne aspekty zakładania, prowadzenia i zawieszania/zamykania działalności gospodarczej, świadczenie usług na odległość, w tym elektronicznych, prawo ochrony konkurencji, społeczną odpowiedzialność biznesu (CSR), ochronę własności intelektualnej, systemy jakości ISO 9001 i HACCP, rozwój zasobów ludzkich, wykorzystywanie technologii informacyjnych, możliwość uzyskania finansowania działalności z różnych źródeł, wymogi ochrony środowiska w działalności przedsiębiorstw, prawo zamówień publicznych, zakres korzystania z bazy CEIDG, platformy ePUAP, podpisu elektronicznego.

Kolejnym obszarem usług świadczonych przez Punkty Konsultacyjne KSU jest tzw. opieka nad klientem. Usługa ta dotyczy wsparcia w zakresie doboru usługodawcy specjalistycznego oraz pomocy w skorzystaniu z usług specjalistycznych. Obejmuje także udzielenie informacji nt. zasad korzystania z usługi (zakres i czas świadczenia, finansowanie, wzajemne obowiązki, możliwe efekty), pomoc w kontaktach z usługodawcą specjalistycznym oraz monitorowanie dalszych losów klienta w procesie korzystania z usługi specjalistycznej.

Poza usługami informacyjnymi, Punkty Konsultacyjne KSU świadczą także **usługi doradcze – asystę w zakładaniu działalności gospodarczej oraz asystę w prowadzeniu działalności**. Koszt usług doradczych jest w 90% dofinansowany ze środków EFS, co oznacza, że wkład własny klienta wnoszony w formie pieniężnej wynosi 10% wartości usługi doradczej. Maksymalny czas trwania usługi doradczej – asysta w rozpoczynaniu działalności gospodarczej wynosi 16 godzin, zaś asysty w prowadzeniu działalności gospodarczej – 24 godziny.

ASYSTA W ROZPOCZYNANIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	Konsultacje na temat profilu planowanej działalności (m.in. analiza pomysłu na biznes; określenie typu działalności; analiza otoczenia konkurencyjnego; analiza zasobów niezbędnych do założenia działalności)
	Analiza SWOT planowanej działalności (m.in. określenie silnych i słabych stron planowanej działalności; określenie szans i zagrożeń)
	Analiza form i źródeł finansowania działalności (m.in. wewnętrzne i zewnętrzne źródła finansowania działalności; wady i zalety poszczególnych źródeł finansowania; rachunek ekonomiczny planowanej działalności; procedura przygotowania wniosku kredytowego; procedura finansowania projektu ze środków UE; inne źródła finansowania)
	Pomoc w przygotowaniu biznesplanu (m.in. utworzenie wraz z klientem struktury biznesplanu; analiza struktury biznesplanu klienta oraz wskazanie ewentualnych błędów; wskazanie narzędzi pomocnych w przygotowaniu biznesplanu)
	Wybór formy organizacyjno-prawnej prowadzenia działalności gospodarczej (m.in. określenie formy prawnej planowanej działalności; określenie organów zarządzających poszczególnych form organizacyjnych; omówienie elementów umowy spółki)
ASYSTA W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	Przygotowanie dokumentów niezbędnych do rejestracji działalności gospodarczej oraz wypełnienie wniosku o rejestrację w CEIDG wraz z klientem
	I moduł: Spełnianie wymogów formalno-prawnych dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej (m.in. wypełnianie dokumentów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej, terminowe składanie odpowiednich deklaracji do ZUS i US; obowiązki wynikające z licencji, pozwoleń, patentów, umów, decyzji administracyjnych)
	II moduł: Marketing przedsiębiorstwa (m.in. określenie otoczenia konkurencyjnego przedsiębiorstwa; polityka marketingowa przedsiębiorstwa, w tym strategia marketingowa i marketing mix)
	III moduł: Organizacja przedsiębiorstwa (m.in. wielkość firmy, struktura, układ właścicielski; rodzaj prowadzonej działalności, branża, obszar geograficzny; wielkość zatrudnienia, dobór personelu; system zarządzania przedsiębiorstwem: ISO, HACCP, bhp, środowiskowy)
	IV moduł: Finanse przedsiębiorstwa (m.in. koszty, przychody i źródła finansowania działalności przedsiębiorstwa; system opodatkowania działalności gospodarczej; narzędzia zarządzania finansami; zarządzanie kapitałem obrotowym przedsiębiorstwa; krótko-, średnio- i długoterminowe źródła finansowania)

Tabela nr 21: Usługi Punktów Konsultacyjnych KSU w ramach asysty w zakładaniu/prowadzeniu działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach Krajowego Systemu Usług dla MSP <http://ksu.parp.gov.pl>

Część z punktów należących do KSU oferuje również usługi proinnowacyjne. Takie punkty zrzeszone są w ramach Krajowej Sieci Innowacji (KSI) i oferują przedsiębiorcom analizę potrzeb i możliwości wprowadzenia nowych rozwiązań technologicznych (opracowanie diagnozy przedsiębiorstwa, analiza SWOT, analiza branży oraz rekomendacje nt. możliwości wdrożenia nowych technologii) oraz obsługę procesu wprowadzania nowych technologii (pozyskanie dostawców, negocjacje i podpisanie umowy, transfer technologii i jej wdrożenie w przedsiębiorstwie). Zadaniem KSI KSU jest wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, które ułatwiają polskim firmom zyskanie przewagi konkurencyjnej na rynkach krajowym i zagranicznych.

Wśród ośrodków KSI znajdują się m.in. uczelniane centra transferu technologii, samodzielne instytuty badawcze, agencje rozwoju regionalnego, Ośrodki Innowacji Naczelnej Organizacji Technicznej, parki przemysłowo-technologiczne, akademickie inkubatory przedsiębiorczości i inne.

Usługa doradcza o charakterze proinnowacyjnym KSU świadczona przez podmioty Krajowej Sieci Innowacji KSU to usługa polegająca na przeprowadzeniu w firmie klienta:

1. **audytu technologicznego** – ocena potencjału i potrzeb technologicznych przedsiębiorcy, możliwości i potrzeb w zakresie rozwoju wytwarzanych produktów lub usług,
2. **transferu technologii** – poprawa istniejącego procesu technologicznego lub wdrożenie nowego procesu, produktu lub usługi.

Poza usługami audytu technologicznego i transferu technologii, ośrodki KSI KSU specjalizują się jeszcze w innych usługach proinnowacyjnych, np. w zakresie ochrony praw własności intelektualnej, identyfikacji najnowszych technologii, oceny nowości i wyceny technologii, pomocy w wyborze technologii, pomocy w pozyskaniu finansowania zakupu i wdrożenia nowej technologii, oceny możliwości komercjalizacji technologii, pomocy w tworzeniu firm typu spin-off, doradztwa w zakresie strategii konkurowania przez innowacyjność.

W ramach audytu technologicznego ośrodek KSI przeprowadza wizytę w siedzibie klienta, a następnie przygotowuje raport z audytu – zawierający co najmniej diagnozę stanu przedsiębiorstwa, analizę SWOT, analizę potrzeb technologicznych przedsiębiorstwa wraz z rekomendacjami wdrożenia nowych technologii oraz wskazaniem możliwości finansowania zidentyfikowanych potrzeb technologicznych.

W ciągu trzech miesięcy od przekazania klientowi raportu z audytu ośrodek KSI kontaktuje się z klientem w sprawie monitoringu działań podjętych w następstwie wykonania usługi oraz ewentualnych działań w zakresie transferu technologii.

Proces transferu technologii obejmuje opracowanie formularza potrzeb technologicznych dotyczących wprowadzenia nowego lub rozwoju istniejącego procesu technologicznego, produktu lub usługi, a następnie poszukiwanie dostępnych technologii i pośrednictwo w podpisaniu umowy między przedsiębiorcą a dostawcą technologii.

Fundusze pożyczkowe działające w ramach KSU świadczą na atrakcyjnych warunkach usługi finansowe dla przedsiębiorców. Ich celem jest m.in. ułatwianie przedsiębiorcom pozyskania środków niezbędnych do rozwoju firmy bądź jej założenia.

Fundusze pożyczkowe współpracujące z KSU udzielają **pożyczek przedsiębiorcom na rozwój firmy lub osobom, które planują założenie działalności gospodarczej**. O pożyczki mogą starać się mikro, mali i średni przedsiębiorcy, dla których dostęp do kredytów czy pożyczek z banków na warunkach komercyjnych jest niemożliwy lub utrudniony. Zaletą korzystania z usług finansowych świadczonych przez fundusze pożyczkowe jest indywidualne podejście do wnioskującego o pożyczkę podmiotu.

Pożyczka może być udzielona **na cele inwestycyjne**, obrotowe lub inwestycyjno-obrotowe. Kwota pożyczki wynosi maksymalnie **do 120 tys. zł** na jeden cel, a okres jej spłaty to najczęściej **36 miesięcy**. Dopuszczalny jest **6 miesięczny okres karencji** w spłacie rat kapitału. Oprocentowanie pożyczek uzależnione jest od stóp rynkowych i jest nie niższe niż stopa referencyjna.

Fundusze poręczeniowe działające w ramach KSU świadczą na atrakcyjnych warunkach usługi finansowe dla przedsiębiorców poprzez ułatwianie przedsiębiorcom pozyskania środków niezbędnych do rozwoju firmy.

Fundusze oferują **poręczenia pożyczek, kredytów oraz wadów przetargowych**. O poręczenie takie mogą starać się firmy, które ubiegają się o kredyt czy pożyczkę lub zamówienie publiczne, lecz nie posiadają wystarczającego zabezpieczenia własnego takiego zobowiązania.

Poręczane są jedynie zobowiązania wobec instytucji finansowych (bank lub fundusz pożyczkowy), z którymi fundusz ma podpisaną umowę o współpracy. Poręczenie jest terminowe i udzielane na okres zgodny z okresem kredytowania. Okres poręczenia może zostać przedłużony o maksymalnie 3 miesiące i trwa do momentu spłaty zobowiązania. Wartość poręczenia indywidualnego wynosi maksymalnie 80% kwoty udzielonego kapitału kredytu lub pożyczki (bez odsetek i opłat dodatkowych)

Lista punktów należących do sieci KSU dostępna jest na stronie internetowej <http://ksu.parp.gov.pl>.

5.2 SIEĆ PUNKTÓW ENTERPRISE EUROPE NETWORK

Funkcjonująca od 1 stycznia 2008 r. Enterprise Europe Network jest europejską siecią oferującą bezpłatne, kompleksowe usługi informacyjno-szkoleniowe i doradcze dla małych i średnich przedsiębiorstw. Sieć, powstała na bazie dwóch uprzednio działających na rzecz sektora MSP sieci: Euro Info Centres i Innovation Relay Centres, łączy w sobie ich dorobek i zalety.

Enterprise Europe Network świadczy na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw szerokie spektrum usług, które mają pomóc rozwinąć w pełni ich potencjał i zdolności innowacyjne. Dodatkowo pełni ona także rolę pośrednika umożliwiającego instytucjom Unii Europejskiej pełniejszą orientację w potrzebach małych i średnich przedsiębiorstw.

Ośrodki sieci afiliowane są przy różnych organizacjach wspierających rozwój gospodarczy, takich jak izby przemysłowo-handlowe, agencje rozwoju regionalnego, centra wspierania przedsiębiorczości, działają na zasadzie non profit. Źródłem finansowania ich działalności są środki unijne oraz budżet państwa.

Obecnie w Europie i krajach basenu Morza Śródziemnego działa ok. **600 jednostek sieci**. Enterprise Europe Network to jednak więcej niż pojedyncze instytucje rozmieszczone w różnych krajach i regionach. Wyjątkowa wartość i możliwości sieci wypływają ze ścisłej współpracy ośrodków, która umożliwia im szybkie uzyskiwanie i przekazywanie informacji.

Działalność ośrodków sieci opiera się **na zasadzie „zawsze właściwych drzwi”**, co oznacza, iż wszystkie MSP, które zwrócą się z konkretnym pytaniem, otrzymają niezbędne informacje i dostęp do zindywidualizowanych usług dostosowanych do ich potrzeb, przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii i zaangażowaniu adekwatnych merytorycznie ośrodków sieci. Enterprise Europe Network jest wiarygodnym źródłem informacji, zarówno dla polskich firm planujących prowadzenie interesów na rynkach Unii Europejskiej, jak i dla firm z innych krajów poszukujących możliwości biznesowych w Polsce.

Bezpłatne usługi Enterprise Europe Network obejmują m.in.:

- **Działania informacyjne i doradcze** – udzielanie przedsiębiorcom informacji na następujące tematy: prawo i polityki Unii Europejskiej, prowadzenie działalności gospodarczej za granicą oraz możliwe źródła finansowania działalności gospodarczej.
- **Kojarzenie partnerów biznesowych** – baza ofert współpracy, działająca w ramach sieci, do której dostęp mają wszystkie ośrodki. Dzięki tej usłudze firmy polskie mogą znaleźć partnera handlowego za granicą, a firmy zagraniczne pozyskać partnera z Polski.
- **Spotkania firm i misje handlowe** – organizacja spotkań z przedstawicielami firm zagranicznych różnych branż, często podczas targów i misji handlowych.
- **Szkolenia** – bezpłatne warsztaty i seminaria obejmujące tematykę prawa europejskiego, rynków zagranicznych oraz możliwości w zakresie dostępu do źródeł finansowania.
- **Udostępnianie materiałów informacyjnych** – comiesięczne wydanie magazynu dla firm pod nazwą „Biuletyn Euro Info”. Prowadzony jest księgozbiór publikacji na tematy związane z Unią Europejską i działalnością gospodarczą, udostępniane są także materiały informacyjne PARP, Komisji Europejskiej oraz innych organizacji.

- **Informacja dla przedsiębiorców z krajów Unii Europejskiej** – informowanie przedsiębiorców z innych krajów UE o warunkach formalno-prawnych prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce i możliwościach współpracy z polskimi przedsiębiorstwami i instytucjami.
- **Wspieranie udziału firm w 7 Programie Ramowym UE** – udzielanie informacji oraz organizacja szkoleń na temat możliwości udziału MSP w tym programie.
- **Informacja zwrotna do Komisji Europejskiej** – pośrednictwo między polskimi przedsiębiorcami a Komisją Europejską. Każdy przedsiębiorca może zgłosić do ośrodka sieci Enterprise Europe Network problemy napotkane na europejskim Wspólnym Rynku związane ze stosowaniem prawa europejskiego oraz działalnością organów administracji, odpowiedzialnych za jego stosowanie. Pozyskane tą drogą informacje zostaną przekazane Komisji Europejskiej.

Enterprise Europe Network oferuje szereg bezpłatnych **usług z zakresu transferu technologii** w celu wzmocnienia potencjału innowacyjnego polskich przedsiębiorstw. W ramach współpracy z EEN przedsiębiorca może uzyskać identyfikację indywidualnych potrzeb technologicznych oraz dostosowanie do nich optymalnego rozwiązania. Ponadto EEN pomaga w promowaniu proinnowacyjnych technologii na zagranicznych targach i imprezach, a także pośredniczy w pozyskiwaniu partnerów do współpracy technologicznej.

W Polsce działa **30 ośrodków, zgrupowanych w czterech konsorcjach**:

CP-BSN (Central Poland – Business Support Network) – 6 ośrodków, – na terenie 4 województw (mazowieckie, łódzkie, kujawsko-pomorskie, pomorskie), – koordynator: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, – strona internetowa konsorcjum www.een.org.pl	BISNEP (Business and Innovation Support for North-East Poland) – 6 ośrodków, – na terenie 3 województw (podlaskie, warmińsko-mazurskie, lubelskie), – koordynator: Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego), – strona internetowa konsorcjum www.bisnep.pl
B2Europe West Poland – 9 ośrodków, – na terenie 5 województw (zachodniopomorskie, lubuskie, wielkopolskie, dolnośląskie, opolskie), – koordynator: Wrocławskie Centrum Transferu Technologii Politechniki Wrocławskiej, – strona internetowa konsorcjum www.westpoland.pl	BSN South Poland – 9 ośrodków, – na terenie 4 województw (śląskie, małopolskie, świętokrzyskie, podkarpackie), – koordynator: Centrum Transferu Technologii Politechniki Krakowskiej, – strona internetowa konsorcjum www.een.net.pl

Tabela nr 22: Konsorcja ośrodków Enterprise Europe Network

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych sieci Enterprise Europe Network www.een.org.pl

Prężnie działają jednostki zgrupowane w **konsorcjum CP-BSN**. W skład tego konsorcjum wchodzi następujące organizacje:

- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (koordynator) – Warszawa,
- Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego – Warszawa,
- Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości – Łódź,
- Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego – Toruń,
- Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość” – Gdańsk,
- Centrum Transferu Technologii – Gdańsk.

5.3 SIEĆ REGIONALNYCH OŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Sieć Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego powstała, aby rozwijać kompetencje potencjalnych projektodawców związane z wykorzystaniem szansy, jaką oferuje Europejski Fundusz Społeczny. Regionalne Ośrodki EFS oferują szkolenia, świadczą usługi doradcze z zakresu aplikowania o środki EFS oraz usługi informacyjne.

Sieć nadzorowana jest przez **Krajowy Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego** działający w ramach Centrum Projektów Europejskich (CPE), który zapewnia realizację usług o jednolitym standardzie oraz koordynację prowadzonych działań. Krajowy Ośrodek EFS funkcjonujący w CPE od 2009 roku ma za zadanie z jednej strony zapewnić sprawny rozwój zasobów ludzkich dedykowanych do wdrażania EFS w Polsce (głównie pracownicy instytucji uczestniczących w realizacji PO KL), a z drugiej koordynację sieci Regionalnych Ośrodków EFS w całej Polsce.

Celem działania sieci Regionalnych Ośrodków EFS jest kreowanie rozwoju lokalnego, budowanie partnerstw nastawionych na rozwój regionu, w szczególności w zakresie rozwoju kapitału społecznego. Cel ten jest osiągnięty poprzez wspieranie beneficjentów do przygotowywania wysokiej jakości, odpowiadających na potrzeby społeczne projektów, które mogą być sfinansowane ze środków EFS.

Ośrodki wspierają beneficjentów przez realizację szeroko rozumianych działań animacyjnych, z wykorzystaniem szkoleń, doradztwa oraz informacji. Planują swoje działania w oparciu o diagnozę środowiska lokalnego, w którym działają, zbierają informacje o sytuacji społeczno-gospodarczej i potrzebach lokalnych, instytucjach/organizacjach działających w regionie i ich potencjale, liderach lokalnych i istniejących już partnerstwach.

Wsparcie oferowane przez Regionalne Ośrodki EFS jest **bezpłatne**. Z usług może skorzystać przedstawiciel każdej instytucji zainteresowanej staraniem się o dofinansowanie bądź realizującej projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Istotne jest, aby swoje kroki skierować do ośrodka w regionie, w którym zainteresowana instytucja ma siedzibę bądź w regionie, w którym zamierza realizować projekt z EFS.

Priorytetową grupę klientów Regionalnych Ośrodków EFS stanowią organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne oraz podmioty z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miast do 25 tys. mieszkańców. W praktyce znaczną część klientów stanowią przedsiębiorcy oraz przedstawiciele fundacji i stowarzyszeń.

W Regionalnych Ośrodkach EFS można skorzystać z następujących bezpłatnych **usług**:

- **zidentyfikowanie potrzeb** oraz udzielenie podstawowej informacji na temat źródeł wsparcia,
- **usługa informacyjna** na temat możliwości udziału w projekcie współfinansowanym ze środków EFS,
- konsultacje na temat **możliwości współfinansowania** projektu ze środków EFS,
- pomoc w **przygotowaniu projektu** kwalifikującego się o dofinansowanie z EFS oraz przygotowaniu wniosku o dofinansowanie,
- pomoc **we wdrażaniu projektu** współfinansowanego ze środków EFS,
- **animowanie inicjatyw lokalnych**, zawieranie partnerstw.

Ponadto, wszyscy projektodawcy, którzy chcą skorzystać ze wsparcia EFS, dzięki ośrodkom mogą uczestniczyć w **szkoleniach z zakresu przygotowania projektów EFS**, prowadzonych przez akredytowanych trenerów (m.in. z zarządzania projektem, jego monitoringu i kontroli finansowej). Ponadto ROEFS-y organizują **szkolenia specjalistyczne**, dotyczące bezpośrednio lub pośrednio problematyki objętej wsparciem EFS (np. problematyka rynku pracy, aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, szkoleń i poradnictwa zawodowego, edukacji, rozwoju lokalnego, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, kształcenia ustawicznego, rozwoju przedsiębiorczości).

Na terenie kraju działają **52 Regionalne Ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego**. Właściwy dla swojego regionu ośrodek można znaleźć korzystając z wyszukiwarki instytucji dostępnej na stronie internetowej www.roefs.pl.

5.4 SIEĆ PUNKTÓW INFORMACYJNYCH FUNDUSZY EUROPEJSKICH

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich działają w ramach **projektu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego „System Informacji o Funduszach Europejskich 2007–2013”**. Celem projektu jest koordynacja i rozwój w Polsce sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich 2007–2013 oferujących informację o wszystkich programach operacyjnych w ramach Narodowej Strategii Spójności. Projekt jest współfinansowany ze **środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna** oraz ze środków budżetu państwa.

Obecnie, na terenie całego kraju działa ponad **100 punktów informacyjnych**, oferujących zblizony zakres usług. Lista punktów dostępna jest na stronie www.funduszeuropejskie.gov.pl/punkty.

Osoby zainteresowane Funduszami Europejskimi mogą skorzystać z usług następujących punktów informacyjnych:

- **Centralnego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich** prowadzonego przez Centrum Projektów Europejskich,
- **Głównych Punktów Informacyjnych** zlokalizowanych przy urzędach marszałkowskich poszczególnych województw,
- kilkadziesiąt **Lokalnych Punktów Informacyjnych**, których celem jest dotarcie jak najbliżej beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Funduszy Europejskich,
- branżowego punktu informacyjnego skierowanego do inwestorów zagranicznych prowadzonego przez **Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych**.

Osoba korzystająca z usług Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich może **zakwalifikować swój pomysł na projekt do konkretnego priorytetu i działania** w programie finansowanym z Funduszy Europejskich. W sytuacji, kiedy pomysł przedstawiony przez osobę zgłaszającą się do konsultanta wpisuje się w aktualnie dostępne konkursy, otrzymuje ona informacje o zasadach, kryteriach i procedurach obowiązujących przy ubieganiu się o dotację z Funduszy Europejskich. Klient punktu otrzyma dokładne

informacje, gdzie znajdzie dokumentację konkursową wraz z danymi kontaktowymi do instytucji ogłaszającej konkurs.

Wraz z postępowaniem procesu wdrażania Funduszy Europejskich z perspektywy finansowej na lata 2007–2013, a co za tym idzie zmniejszeniem liczby nowo ogłaszanych konkursów, zakres usług Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich został **rozszerzony o pomoc beneficjentom w rozliczaniu dotacji**. Klienci mający pytania związane z rozliczaniem uzyskanej dotacji otrzymują informacje o etapach, procedurach, wymaganych dokumentach i terminach związanych z procesem rozliczania projektu. Ponadto beneficjent odwiedzający punkt zapozna się z wymogami formalnymi przy wniosku o płatność i dokumentach finansowo-księgowych (wraz z przykładami).

W Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich można uzyskać także informacje o pozadotacyjnych źródłach finansowania firm, w tym o pożyczkach realizowanych w ramach inicjatyw wspólnotowych oraz tych finansowanych ze środków programów ramowych albo z budżetu państwa.

Konsultanci Punktów Informacyjnych wyjaśniają także zasady realizacji projektów w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich (CPI) oferuje wsparcie merytoryczne doświadczonych konsultantów w planowanych bądź już realizowanych przedsięwzięciach z udziałem dofinansowania z Funduszy Europejskich. To miejsce, w którym osoby zainteresowane Funduszami Europejskimi nieodpłatnie otrzymują rzetelne informacje, jak z nich skorzystać. W szczególności konsultanci CPI doradzają jak otrzymać dofinansowanie oraz jak rozliczyć projekt.

Zakres usług CPI oraz pozostałych punktów działających w sieci Ministerstwa Rozwoju Regionalnego obejmuje:

- **diagnozę** i informację czy pomysł ma szansę na otrzymanie dofinansowania i pod jakimi warunkami,
- wskazanie **źródeł, z których można uzyskać dofinansowanie**,
- przedstawienie podstawowych **zasad przy ubieganiu się** o wsparcie,
- **dane kontaktowe** do instytucji, które zajmują się przyznawaniem dofinansowania,
- informację o **projektach realizowanych** z Funduszy Europejskich, w których można wziąć udział (np. kursy, szkolenia, w których można uczestniczyć),
- informację o partnerstwie publiczno-prywatnym,
- informację o **zasadach rozliczania projektów**:
 - przygotowanie dokumentów do rozliczeń,
 - prowadzenie dokumentacji projektu,
 - zasady rozliczania i kontroli projektu.

Zakres programów, o których informują Punkty Informacyjne, obejmuje **wszystkie programy Narodowej Strategii Spójności**, zarówno realizowane na szczeblu regionalnym, jak i ponadregionalnym czy krajowym. Konsultanci dysponują również wiedzą w zakresie programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa.

Punkty Informacyjne realizują także **inne zadania**, w postaci m.in. organizowania lub współpracy przy organizacji konferencji, spotkań, wydarzeń tematycznych dotyczących zagadnień związanych z Funduszami Europejskimi, opracowania i wydawania materiałów informacyjno-promocyjnych oraz dystrybuowania własnych i otrzymanych od innych instytucji materiałów.

Punkty zapraszają nie tylko na spotkania, wykłady do swojej siedziby, ale także organizują wydarzenia na zewnątrz, dzięki współpracy z innymi instytucjami oraz uczelniami wyższymi.

Aby ułatwić korzystanie z usług Sieci PIFE mieszkańcom mniejszych miejscowości od 2010 roku prowadzone są **Mobilne Punkty Informacyjne**. Są one organizowane we współpracy z samorządami lokalnymi. Polegają na wyjazdach do miejscowości (po uzgodnieniu z odpowiednimi władzami gmin, miast lub powiatów) i udzielaniu tam konsultacji z zakresu Funduszy Europejskich. Informacje o punktach mobilnych są szeroko rozpowszechniane w danej gminie, jak i w gminach ościennych przy wykorzystaniu przynajmniej strony internetowej gminy/powiatu, lokalnych gazet i innych niskokosztowych źródeł informacji.

Wszystkie punkty informacyjne działające w sieci Ministerstwa Rozwoju Regionalnego obowiązują te same **standardy świadczenia usług**. Zakres obowiązków również jest taki sam. W związku z tym przedsiębiorcy otrzymują pełną informację w interesującym ich zakresie zarówno w Lokalnych i Głównych, jak i w Centralnym Punkcie Informacyjnym.

Informacje te można uzyskać kontaktując się z wybranym punktem informacyjnym telefonicznie bądź mailowo. Poza tym wszystkie punkty przewidują możliwość indywidualnych konsultacji z klientami w siedzibach punktów. Przy okazji takiego spotkania klienci otrzymują także materiały informacyjne oraz mogą skorzystać z publikacji i innych materiałów na temat Funduszy Europejskich.

Dane kontaktowe do CPI i Głównych Punktów Informacyjnych:

Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich	ul. Żurawia 3/5, 00-503 Warszawa godziny pracy: pon.–pt. 8–18, sob. 10–14 tel.: 22 626 06 32, 626 06 33, 22 745 05 46 fax: 22 201 97 25 e-mail: puktinformacyjny@cpe.gov.pl
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich we Wrocławiu Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	ul. Mazowiecka 17 (pokój 0002) 50-412 Wrocław godziny pracy: pon.–pt. 8.00–18.00 infolinia 0 801 700 008 tel.: 71 776 95 01; 71 776 96 51 fax: 71 776 98 41 e-mail: pife@dolnyslask.pl
Główne Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Pl. Teatralny 2 87-100 Toruń godz. pracy: pon., śr., czw. 7.30–15.30, wt. 7.30–18.00, pt. 7.30–14.00 tel.: 56 62 18 341, 56 62 18 409 fax: 056 62 18 493 e-mail: ue.konsultacje@kujawsko-pomorskie.pl ul. M.Skłodowskiej-Curie 73 87-100 Toruń godz. pracy: pon., śr., czw. 7.30–15.30, wt. 7.30–17.00, pt. 7.30–14.00 tel.: 56 656 10 50, 56 656 10 55, 56 656 11 00 e-mail: ue.konsultacje@kujawsko-pomorskie.pl

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Lublinie Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego	ul. Stefczyka 3B/018 20-151 Lublin godziny pracy: 7.30–15.30 Bezpłatna infolinia: 0800 17 51 51 (tylko z terenu województwa lubelskiego), tel.: 80 017 51 51, 81 441 68 65, 81 441 68 64 fax: 81 441 68 65 e-mail: kontakt@feu.lubelskie.pl
Główne Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego	ul. Podgórna 7 65-057 Zielona Góra godziny pracy: pon.–pt. 8:00–16:00, sob. 1 w miesiącu 10:00–14:00 tel.: 68 456 54 54, 68 456 5535, 68 456 54 88, 68 456 54 99 fax: 68 456 54 80 e-mail: a.barylak@lubuskie.pl , m.senkow@lubuskie.pl , m.przybylska@lubuskie.pl , e.rutkowska@lubuskie.pl Targowa 2, pok. 108 66-400 Gorzów Wlkp. godziny pracy: pon.–pt. 8:00–16:00, sob. 1 w miesiącu 10:00–14:00 tel.: 95 739 03 86, 95 739 03 77 fax: 95 739 03 86, 95 739 03 77 e-mail: j.strajbel@lubuskie.pl , m.luczka@lubuskie.pl
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Łodzi Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	ul. Moniuszki 7/9 90-056 Łódź godziny pracy: pon.–pt. 8.00–18.00 tel.: 42 663 31 07, 42 663 34 05 fax: 042 663 30 94 e-mail: punktinformacyjny@lodzkie.pl
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Centrum Informacyjne Fundusze Europejskie w Małopolsce (FEM) Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	ul. Wielicka 72B 30-552 Kraków godziny pracy: pon.–pt. 8.00–16.00 tel.: 12 29 90 740, 12 29 90 776, 12 29 90 779, 12 29 90 772, 12 29 90 778 fax: 012 299 07 40 e-mail: fem@umwm.pl
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Warszawie Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych	ul. Jagiellońska 74 03-301 Warszawa tel.: 0 801 101 101, 22 542 22 73, 22 542 22 77 fax: 22 698 31 44 e-mail: punkt_kontaktowy@mazowia.eu
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Opolu Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	ul. Barlickiego 17 45-083 Opole godziny pracy: pon.–pt. 8.00–18.00; sob. 8.00–16.00 tel.: 77 440 47 20,21,22 fax: 77 440 47 21 e-mail: info@opolskie.pl
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Rzeszowie Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	ul. Ł. Ciepłńskiego 4 35-010 Rzeszów godziny pracy: pon.–pt. 8.00–18.00, sob. 10.00–14.00 tel.: 17 747 64 15, 17 747 64 82 fax: 17 747 64 83 e-mail: gpi@podkarpackie.pl

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Białymstoku Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	ul. Kard. St. Wyszyńskiego 1 15-888 Białystok godziny pracy: pon.–16.00, wt.–pt. 7.30–15.30 tel.: 85 749 75 16, 85 749 75 99 fax: 85 749 74 74 e-mail: agnieszka.piesowicz@wrotapodlasia.pl , magdalena.kossobudzka@wrotapodlasia.pl
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Gdańsku Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego	ul. Augustyńskiego 2 80-819 Gdańsk godziny pracy: pon.–czw. 7:45–15:45, pt. 8:00–18:00, ostatnia sobota miesiąca 10:00–14:00 tel.: 58 326 81 52, 58 326 81 48, 58 326 81 47 fax: 58 326 81 34 e-mail: punktinformacyjny@pomorskie.eu , pomorskiewunii@pomorskie.eu , rpo2007-2013@pomorskie.eu
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Kielcach Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	ul. Św. Leonarda 1 25-311 Kielce godziny pracy: pon.–pt. 8.00–18.00, sob. 10.00–16.00 Bezpłatna infolinia: 800 800 440 (tylko z terenu województwa świętokrzyskiego) tel.: 41 343 22 95 fax.: 41 342 10 36 e-mail: gpi@sejmik.kielce.pl
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Olsztynie Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego	ul. Kościuszki 83 10-950 Olsztyn godziny pracy: pn. 8.00–16.00, wt.–pt. 7.30–15.30 tel.: 89 521 93 86, 89 521 93 85 fax: 89 521 96 09 e-mail: gpiolsztyn@warmia.mazury.pl
Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Poznaniu Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	ul. Szyperska 14 61-754 Poznań godziny pracy: pon.–pt. 8.00–15.30 tel.: 61 626 61 93, 61 626 61 92 fax: 61 626 61 03 e-mail: info.wrpo@wielkopolskie.pl , info.fe@wielkopolskie.pl
Główne Punkty Informacyjne przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego	ul. Kuśnierska 12b 70-536 Szczecin godz. pracy: pon.–pt. 7.30–15.30 tel.: 800 34 55 34 fax: 91 432 94 40 e-mail: gpi@wzp.pl *** ul. Monte Cassino 2 75-412 Koszalin godz. pracy: pon.–pt. 7.30–15.30 tel.: 94 317 74 07 fax: 94 317 74 06 e-mail: gpi-koszalin@wzp.pl

Tabela nr 23: Centralny i Główne Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji na stronach internetowych Portalu Funduszy Europejskich: www.funduszeuropejskie.gov.pl

Akcelerator technologii – jednostka zajmująca się wspieraniem innowacyjnych przedsięwzięć z sektora zaawansowanych technologii wykorzystująca nowoczesny system doradztwa, bazy wiedzy oraz pomagająca w pozyskiwaniu środków kapitałowych.

Akredytywa dokumentowa – forma rozliczeń krajowych i zagranicznych za pośrednictwem banku stosowana jako instrument zabezpieczający interesy stron kontraktu. Dokument określający warunki tych rozliczeń zwany jest także listem kredytowym. Akredytywę dokumentową wystawia bank na wniosek kupującego i zgodnie z jego instrukcjami. W akredytywie bank zobowiązuje się wypłacić określoną kwotę sprzedającemu pod warunkiem, że ten przedstawi i złoży w banku komplet dokumentów dowodzących, iż wywiązał się ze swych zobowiązań kontraktowych oraz innych dokumentów wymaganych przez kupującego.

Aniol biznesu – zamożna osoba, która przeznaczająca kapitał na finansowanie przedsięwzięć będących we wczesnych fazach rozwoju, w zamian za mniejszościowy pakiet udziałów w firmie.

Audyt – ogół działań, poprzez które uzyskuje się niezależną ocenę funkcjonowania instytucji, legalności, gospodarności, celowości, rzetelności. Audyt jest zazwyczaj wykonywany przez odrębną komórkę, podporządkowaną bezpośrednio kierownikowi instytucji (audyt wewnętrzny) lub przez podmiot zewnętrzny (audyt zewnętrzny).

Audyt środowiskowy – jedna z form weryfikacji zarządzania przedsiębiorstwem w obszarach powiązanych z ochroną środowiska. Polega na ocenie zgodności działań podmiotu z systemem prawnym w zakresie ochrony środowiska.

Audyt technologiczny – proces oceny aktualnego potencjału technologicznego przedsiębiorstwa (w tym ocena parku maszynowego), stosowanych procedur i regulaminów oraz proces identyfikacji słabych i silnych stron firmy w celu restrukturyzacji bądź wdrożenia nowocześniejszych zastosowań.

Aval – poręczenie wekslowe; czynność prawna polegająca na poręczeniu za cudzy dług wekslowy. Poręczyciel wekslowy (avalista) odpowiada za zapłatę weksla tak samo, jak osoba, za której dług wekslowy poręczył.

B+R (Badania + Rozwój) – prace badawczo-rozwojowe; działalność, zazwyczaj zespołowa, pracowników-badaczy, o charakterze naukowym i/lub technicznym, której celem jest rozpoznanie prawidłowości występujących w wybranym obszarze rzeczywistości lub sprawdzenie hipotez przewidzianych wg teorii czy koncepcji naukowych.

Badania przemysłowe – badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności celem opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów czy usług.

Biznesplan – dokument sporządzany przez firmy, który planuje i analizuje przedsięwzięcie umiejscowione w przyszłości.

Broker technologii – podmiot odpowiedzialny za kontakty i pozyskiwanie informacji od naukowców i grup badawczych w jednostkach naukowych. Pośredniczy w przekazywaniu wiedzy, technologii i licencji pomiędzy instytucjami naukowymi (uczelniami, jednostkami B+R) a przedsiębiorstwami. Ich za-

daniem jest wnikliwa ocena potrzeb firmy, wyszukanie odpowiedniej technologii, oszacowanie kosztów implementacji i opracowanie procedury wdrożenia w punkcie docelowym.

Due diligence – poddanie przedsiębiorstwa, będącego potencjalnym obiektem przejęcia, wyczerpującej analizie pod względem jego kondycji handlowej, finansowej, prawnej i podatkowej, w celu identyfikacji związków z nim szans i ryzyk przed podjęciem właściwych negocjacji dotyczących transakcji kapitałowej.

Dyskonto akredytywy – instrument polegający na odkupieniu przez bank od beneficjenta należności z akredytywy przed terminem jej płatności, i przekazaniu na rachunek beneficjenta kwoty należności pomniejszonej o kwotę odsetek dyskontowych.

Frontier research – badania pionierskie, poznawcze, teoretyczne bądź doświadczalne, prowadzące do fundamentalnych odkryć, przełomowych wyników, wymagające w wielu przypadkach współpracy ośrodków naukowych i naukowców na poziomie europejskim.

Inkubatory przedsiębiorczości – instytucje (o różnej formie prawnej), których celem jest wspieranie przedsiębiorczości. W zależności od grupy docelowej można wyróżnić kilka szczególnych rodzajów inkubatorów przedsiębiorczości, których oferta jest skierowana do początkujących przedsiębiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, rozpoczynających lub dopiero zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą; młodzieży i studentów (akademickie inkubatory przedsiębiorczości); podmiotów ekonomii społecznej (inkubatory przedsiębiorczości społecznej).

Innowacyjność – zdolność przedsiębiorstw do tworzenia i wdrażania innowacji oraz faktyczna umiejętność wprowadzania nowych i zmodernizowanych wyrobów, nowych lub zmienionych procesów technologicznych lub organizacyjno-technicznych.

Instytucje otoczenia biznesu – podmioty oferujące przedsiębiorcom pomoc związaną z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. Zaliczamy do nich np. stowarzyszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, samorządy przedsiębiorców, centra wspierania przedsiębiorczości, centra i ośrodki transferu technologii, parki naukowo-technologiczne i przemysłowe.

Inwestycja technologiczna – inwestycja mająca na celu zakup i wdrożenie nowej technologii lub wdrożenie własnej nowej technologii stosowanej na świecie nie dłużej niż 5 lat oraz uruchomienie na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług.

Klaster badawczy – przestrzennie skoncentrowana grupa przedsiębiorstw, instytucji i organizacji powiązanych siecią pionowych i poziomych zależności, silnie zorientowana na wysokie technologie, utrzymująca ścisłe powiązania z ośrodkami naukowo-badawczymi. Często ma charakter nieformalny, a poprzez skupienie szczególnych zasobów pozwala osiągnąć trwałą przewagę konkurencyjną.

Kogeneracja – proces technologiczny jednoczesnego wytwarzania energii elektrycznej i energii cieplnej. Zastosowanie kogeneracji daje duże oszczędności ekonomiczne i jest korzystne pod względem ekologicznym w porównaniu z odrębnym wytwarzaniem ciepła w klasycznej ciepłowni i energii elektrycznej w elektrowni. Najlepszym rozwiązaniem kogeneracyjnym są układy projektowane pod kątem zapotrzebowania na odbiór ciepła użytkowego i dostosowanie do jego wartości mocy elektrycznej (wytwarzane jest dokładnie tyle energii cieplnej na ile jest zapotrzebowanie), co nosi nazwę kogeneracji wysokosprawnej.

Małe przedsiębiorstwo – przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 10 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów euro.

Mikroprzedsiębiorstwo – przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów euro.

Mechanizm rewolwingowy – mechanizm odnawialny, co oznacza, że środki wykorzystywane przez przedsiębiorców są zwracane, dzięki czemu mogą być wykorzystywane kilkakrotnie. Obejmuje kredyty, pożyczki oraz poręczenia dla firm a także inne instrumenty kapitałowe.

Operator wsparcia – jednostka składająca wnioszek o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Działania 6.2 Programu Kapitał Ludzki, która otrzymała na jego realizację środki z EFS. Za pośrednictwem operatorów uczestnicy projektu (osoby fizyczne) otrzymują wsparcie (szkolenia, doradztwo, dotację, wsparcie pomostowe).

Park technologiczny – zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami.

Park przemysłowo-technologiczny – zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz ze znajdującą się na nich infrastrukturą pozostałą po restrukturyzowanych lub likwidowanych przedsiębiorstwach oraz inne dołączone do nich nieruchomości.

Prace rozwojowe – nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i biznesu oraz innej stosownej wiedzy i umiejętności na potrzeby planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów czy usług.

Preinkubacja – proces identyfikacji innowacyjnych rozwiązań i sprawdzania ich potencjału rynkowego przez przeprowadzenie badań innowacyjnego rozwiązania, analizę rynku innowacyjnego rozwiązania, opracowanie biznesplanu i studiów wykonalności.

Private equity – inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym, w celu osiągnięcia średnio- i długoterminowych zysków z przyrostu wartości kapitału. Instrument może być wykorzystany na rozwój nowych produktów i technologii, zwiększenie kapitału obrotowego, przejmowanie spółek lub też na poprawę i wzmocnienie bilansu spółki.

Promesa kredytowa – przyrzeczenie udzielenia kredytu przez bank po spełnieniu przez kredytobiorcę określonych warunków.

Sieć aniołów biznesu – organizacja tworząca platformę, w ramach której przedsiębiorca szukający finansowania dla swojego projektu, ma szansę znaleźć anioła biznesu, który wesprze go kapitałowo. Pełni ona rolę pośrednika między aniołami biznesu a pomysłodawcami, niwelując barierę informacyjną. Inwestorom zapewnia anonimowość i dostęp do najlepszych projektów (prowadzi ich selekcję) oraz profesjonalnych szkoleń, a przedsiębiorcom – wsparcie w przygotowaniu pomysłu, dopracowaniu koncepcji i dokumentacji oraz możliwość zaprezentowania projektu aniołom biznesu.

Spin off – nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii, zwykle zależne w pewien sposób (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo itp.) od organizacji macierzystej (np. uczelni).

Spin out – nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii, zwykle niezależne pod względem organizacyjnym od jednostki macierzystej (np. uczelni) oraz posiadające niezależne źródła finansowania.

Stopa redyskonta weksli – cena, po jakiej bank centralny udziela kredytów bankom komercyjnym (kupi weksle od banków komercyjnych).

Stopa referencyjna – stopa oprocentowania wykorzystywana do obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w takich formach jak: pożyczka, odroczenie terminu płatności, rozłożenie płatności na raty, jak również do dyskontowania pomocy.

Success fee – wynagrodzenie za osiągnięcie celu wyznaczonego do realizacji w określonym czasie np. za sukces w realizacji danego projektu.

Średnie przedsiębiorstwo – przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 250 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów euro.

Środki trwale – rzeczowe aktywa trwale i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż 1 rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności nieruchomości (w tym grunty, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego); maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy; ulepszenia w obcych środkach trwałych; inwentarz żywy.

Transfer technologii – proces przystosowywania wyników badań naukowych, patentów lub oryginalnych pomysłów do ich praktycznego zastosowania w produkcji. Proces ten składa się z kilku faz: prac badawczych i inżynierskich, polegających na wykonaniu modeli i prototypów lub sprawdzaniu przebiegu proponowanego procesu technologicznego, określenia cech użytkowych i ekonomicznych proponowanych nowych wyrobów lub nowych procesów technologicznych i badań jakościowych, analizy rynku, wyboru najwłaściwszego producenta, ustalenia zasad finansowo-prawnych dla producenta i uczelni, uruchomienia produkcji.

Venture capital – średnio- i długoterminowy kapitał inwestycyjny charakteryzujący się dużym stopniem ryzyka, ale mogący w przyszłości przynieść wysokie zyski. Jest formą finansowania innowacyjnych (a przez to obarczonych ryzykiem) projektów inwestycyjnych.

Własność przemysłowa – rodzaj praw wyłącznych wynikających z narodowego, międzynarodowego lub regionalnego ustawodawstwa. Do przedmiotów własności przemysłowej zaliczamy projekty wynalazcze (wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, topografia układu scalonego, projekty racjonalizatorskie), znaki towarowe, oznaczenia geograficzne.

7PR – 7 Program Ramowy
B+R – badania i rozwój
BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego
BOŚ – Bank Ochrony Środowiska
CIP – Program Ramowy na Rzecz Konkurencyjności i Innowacyjności
CPI – Centralny Punkt Informacyjny
EBAN – Europejskie Stowarzyszenie Aniołów Biznesu i Funduszy Biznesu
EEN – Enterprise Europe Network
EFTA – Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu
EIP – Program na Rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji
EOG – Europejski Obszar Gospodarczy
GPI – Główny Punkt Informacyjny
ICT – technologia informacyjno-komunikacyjna
ICT-PSP – Program na Rzecz Wspierania Polityki Dotyczącej Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych
IEE – Inteligentna Energia – Program dla Europy
IOB – Instytucja Otoczenia Biznesu
IZ – Instytucja Zarządzająca
JRC – Wspólnotowe Centrum Badawcze
KFK – Krajowy Fundusz Kapitałowy
KOEFS – Krajowy Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego
KPK – Krajowy Punkt Kontaktowy
KSI – Krajowa Sieć Innowacji
KSU – Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw
LPI – Lokalny Punkt Informacyjny
MRR – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
MSP – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
NBP – Narodowy Bank Polski
NSS – Narodowa Strategia Spójności
OZE – odnawialne źródła energii
PAN – Polska Akademia Nauk
PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PE – private equity
PIFE – Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich
PK – Punkt Konsultacyjny
ROEFS – Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego
RPO – Regionalny Program Operacyjny
VC – venture capital

A) Dokumenty i akty prawne

1. Decyzja nr 1639/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. ustanawiająca Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007–2013)
2. Decyzja nr 1982/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. dotycząca Siódmego Programu Ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007–2013)
3. Memorandum of Understanding wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG
4. Memorandum of Understanding wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego
5. Rozporządzenie (WE) Nr 1906/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiające zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i wyższych uczelni w działaniach prowadzonych w ramach siódmego programu ramowego oraz zasady upowszechniania wyników badań (2007–2013)
6. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013
7. Szczegółowy opis osi priorytetowej „Przedsiębiorczość” Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007–2013
8. Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-pomorskiego na lata 2007–2013
9. Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007–2013
10. Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2013
11. Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013
12. Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013
13. Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007–2013
14. Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Lubelskiego na lata 2007–2013
15. Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Lubuskiego na lata 2007–2013
16. Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Łódzkiego na lata 2007–2013
17. Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013
18. Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007–2013

19. Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007–2013
20. Szczegółowy opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007–2013
21. Szczegółowy opis priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013
22. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2006 r., nr 227, poz. 1658)
23. Uszczegółowienie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013
24. Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007–2013
25. Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013

B) Publikacje książkowe

1. *Fundusze Europejskie dla przedsiębiorców. Przewodnik po programach operacyjnych 2007–2013*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2008
2. *Innowacyjne fundusze europejskie na innowacyjne inwestycje*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010
3. *Mechanizmy inżynierii finansowej w podnoszeniu efektywności absorpcji środków UE i ich znaczenie w polityce spójności po 2013 roku*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2010
4. *Venture capital – szansą dla przedsiębiorczych*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2005
5. *Źródła finansowania działalności gospodarczej i montaż finansowy*, Fundacja Edukacji Europejskiej, Wałbrzych 2006

C) Źródła internetowe

1. www.bgk.com.pl
2. www.bisnep.pl
3. www.bosbank.pl
4. www.cip.gov.pl
5. www.dolny-slask.pl
6. www.dpr.pomorskie.eu
7. www.ec.europa.eu/cip
8. www.een.net.pl
9. www.een.org.pl
10. www.efs.gov.pl
11. www.eog.gov.pl

12. www.fgrn.com.pl
13. www.fpws.eu
14. www.fundacja.opole.pl
15. www.fundusze.malopolska.pl
16. www.funduszeuropejskie.gov.pl
17. www.jeremie.com.pl
18. www.kfk.org.pl
19. www.kpk.gov.pl
20. www.ksu.parp.gov.pl
21. www.larr.lodz.pl
22. www.lfp.region.zgora.pl
23. www.lfr.lublin.pl
24. www.lrpo.lubuskie.pl
25. www.marr.com.pl
26. www.marr.pl
27. www.mojregion.eu
28. www.mrfp.pl
29. www.mrr.gov.pl
30. www.nauka.gov.pl
31. www.ncbir.gov.pl
32. www.nfosigw.gov.pl
33. www.parp.gov.pl
34. www.pfp.com.pl
35. www.pfp.gda.pl
36. www.pi.gov.pl
37. www.poig.gov.pl
38. www.pozyczki.kujawsko-pomorskie.pl
39. www.pozyczkowy.com.pl
40. www.roefs.pl
41. www.rpo.dolnyslask.pl
42. www.rpo.lodzkie.pl
43. www.rpo.lubelskie.pl
44. www.rpo.mazowia.eu
45. www.rpo.opolskie.pl
46. www.rpo.podkarpackie.pl
47. www.rpo.slaskie.pl
48. www.rpo.warmia.mazury.pl
49. www.rpo.wzp.pl
50. www.rpo-swietokrzyskie.pl

51. www.rpowp.wrotapodlasia.pl
52. www.uokik.gov.pl
53. www.warp.org.pl
54. www.westpoland.pl
55. www.wmarr.olsztyn.pl
56. www.wrpo.wielkopolskie.pl